

PDF Compressor Free Version

Энхсэдэл

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

○ Нам улуунун хаһыата ○

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

1996, 2005 сылларга республика бастыг хаһыата

2009 с.
Муус устар

4

күнэ
Субуота
№42-43
(10180)

Бэлиэ түгэн

КУЛЬТУРА БАСТЫННАРА БЭЛИЭТЭННИЛЭР

Россия Президенин 2007 сыл атырдыах ыйын 27 күнүнээди Ыйаабынан кулун тутар 25 күнэ культура үлэһиттэрин күнүнэн аһаҕаһа. Онон былларынгыттан саҕалаан биһиги улууспутугар эмиэ культура үлэһиттэрэ бу күнү үөрүүлээхтик бэлиэтиир буолдулар. Профессиональной бырааһынньыктарын бэлиэтээри А. Шестаков аатынан культура киинигэр бары нэһиликтэртэн кулууп, библиотека, музыкальной оскуола, кинотеатр үлэһиттэрэ муһунулар.

Бырааһынньыкка мустубут дьону «Нам улууһа» МТ баһылыгы И солбуйааччы Н.В. Слепцов эвэрдэлээтэ. Кини оҕо

ра А.Е. Павлова, З.П. Винокуров аатынан Намнааҕы оҕо музыкальной оскуолатын преподавателэ Н.Н. Пестряков (чөһө хаартыска) наҕараадаланнылар. Ону сэргэ Модут кулуубун директора С.Н. Попова, А. Шестаков аатынан культура киинин музыкаведэ С.Ю. Акимбетов, П.И. Сивцев аатынан Намнааҕы историко-этнографической музей үлэһитэ В.А. Макарова, культура управлениетын начальнига А.В. Кириллин махтал суруктары туттулар.

Салгыы эвэрдэ тылы улуус культураҕа управлениетын начальнига А.В. Кириллин эттэ. Сыл устата тухул барбытын, культура үлэһиттэрэ төһө харчыны киллэрбиттэрин кылгастык билиһиннэрдэ. Сотору тахсыахтаах «Бочуот кинигэтигэр» культура салаатыттан кимнээх кириэлэрин мустубут дьонго

2009/03/31 15

музыкальной оскуолалара, библиотекалар баар буоланнар оҕолорбут кэрээ, үчүгэйгэ сытан сайдан-үүнэн тахсаллар дьон эттэ. Инникитин улууска бурдугу ыйы 200 сылын, Таллан Бүрү төрөөбүтэ 100 сылын көрсө араас тэрээһиннэргэ культура үлэһиттэрэ улахан үлэни көрсүөхтөөхтөрүн эттэ. Инникитин биэр санаанан үлэлиэхтэ дьон ыгыран туран наҕараадалары туттарда.

Улуус баһылыга А.И. Ильин аатыттан харыга кэтэр кыһыл көмүс чаһынан уонна грамотанан Маймаҕа кулуубун директо-

р Р.П. Атласоваҕа үөрүү-иһитиннэрдэ, свидетельстволарын туттарда. «Бочуот кинигэтигэр» кириэхтэрэ: Л.П. Обутова, А.М. Кривошапкина, Л.Б. Суздалова, Е.П. Олесева, И.А. Уваровская, К.П. Носкова, В.И. Аммосова.

Саха Республикаһын культуратын туйгуна үрдүк аат Хатырык кулуубун аккомпаниаторыгар, «Уолан» эр дьон ансамбылын салайааччытыгар А.И. Татариновка, Намнааҕы музыкальной оскуола преподавателигэр Е.М. Семеноваҕа, Н.Рыкунов аатынан киин библиотека үлэһитигэр Р.П. Атласоваҕа үөрүү-

көтүү ортотугар ингэрилиннэ.

Улуустааҕы культура үлэһиттэрин профсоюзнай тэрилтэтин председателэ Р.Н. Горохова профсоюз тэрийэр үлэлэригэр көхтөөхтүк кыттар дьонго бэйэтин наҕараадаларын туттарда.

2009/

Сыл аайы ытыгылар спорт араас көрүгүнэрин хабар үлэһиттэр спартакиадаларыгар үчүгэй көрдөрүүлээх Д.Г. Корякина, Н.А. Афанасьева о.а. наҕараадаланнылар. Бу күрэхтэһии уопсай түмүгүнэн сыл аайы бастыыр Хатын Арыы кулуубун хамаандатын салайааччыта С.Д. Пономарева (алын хаартыска) махтал суругу тутта. Ону сэргэ ырыаны-тойугу эңгээриттэн туспут культура үлэһиттэрин биэр ытыктыыр коллегалара Е.А. Кутукова грамота ылан үөрдө-көттө.

Реском Бочуотунай грамотатын З.П. Винокуров аатынан Намнааҕы музыкальной оскуола преподавателэ Г.П. Шулиновская уонна П.И. Сивцев аатынан Намнааҕы историко-этнографической музей үлэһитэ В.А. Макарова туттулар.

Культура үлэһиттэрин «Ленский нэһилиэк» МТ баһылыга П.М. Попов, «Никольская нэһилиэк» МТ баһылыга Д.Г. Шелковников, Н. Рыкунов аатынан библиотека директоры солбуйааччыта З.И. Лукина эвэрдэлээтилэр, махтал суруктары, грамоталары туттартаатылар. Бу дьоро күнүнэн культура үлэһиттэрэ бэйэ-бэйэлэрин ырыанан-тойугунан хардарыта эвэрдэлээтилэр.

И. РЕЕВА

Биэрэпиһи ытыгы олус эпийэстээх, наадалаах үлэ. Биһиги онно бэлэмнэни үлэлэри төһө кыһаллан-мүһэллэн ытыгыт да улууспут социальной-экономической сайдытыгар сабыдыала олус улахан, үчүгэй буолуо.

Инокентий ИВАНОВ

АҒЫАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Ааспыт нэдиэлэҕэ «Сардана» кинотеатрга үгэскэ кубулуйбут «Мисс Энгисэли» конкурс үрдүк таһымнаахтык ытыгылына. Барыта 10 кэрэ кытыгына. Кыайылылааһын Джулия Обутова тахсан «Мисс Энгисэли» үрдүк ааты ылла. Бастакы Вице-Мисс Варя Герасимова, иккис Вице-Мисс Анна Саввинова буоллулар. Биэчэри А. Шестаков аатынан культура киинин уус-уран салайааччыта Марина Шаропова уонна Дьокускай куораттан «Субботний вечер» музыкальной биэри ытыгыта Евгений Прокопьев иллээн-саҕалаан ыттылар.

В. РЫКУНОВА

Хайдах олордугут ыаллар?

ХОМУСТААХХА ОЛОХ СЭРГЭХ

Соторутааҕыта тыа хаһаайыстыбатын специалиһа Кривошапкин С.И. 10 тонна комбикорманы аҕалан ыалларынан түгээтэ. Биер куул комбикорм сыаната 218 солкуобай. Мөлтөх окко турар сүөһүлээх ыалларга бу улахан көмө, өрүһүйүү буолар. «I Хомуस्ताах нэһилиэгэ» МТ баһылыгы солбуйааччы Жирков В.Г. нэһилиэк тэрилтэлэриттэн тыаҕа мас кэрдийтигэр дьону таһааран үлэлэтэр. Билигин бүтэй маһа бэлэмнииллэр. Сааскы суолу баттаһа, аллараа тутуу маһын киллэрэр сорок турар. Кулун тутар 25 күнүгэр «Хаар моһол» диэн УАЗ-тар күрэхтэһиилэрэ Кубалаах ипподромугар буолла.

«Хотугу сулус» телевизионнай зональнай куонкурс түүрт күн устата ытыгылына. Барыта биэс улуустан талааннаах өлөр мунустан улахан сэргэхсийи табыста. Хомуस्ताах ыаллара оҕолору дьэилэригэр түһэрэн Энгисэли хочотун дьону ыалдытымсактарын биэргээтилэр.

Бу нэдиэлэҕэ биэс спортсмен Сангаарга күрэхтэһэ бардылар. Ону сэргэ, атын спортсменнар Тааттара айаннаатылар. Арыях хоңугунан «Мичээр» үнкүү ансамбылын 20 сыллаах үбүлүөй саҕаланы. Ити курдук күргүөмнээх үлэ-хамнас, ырыа-тойук, спортивнай күрэхтэһии ньиригээн олодор. Элбэх хоһоһолоох, ыалдытытаах, ырыалаах-тойуктаах саас кэллэ.

УОН АЛТА БӨРӨНҮ ӨЛӨРДӨ

2008-09 сс. Нам улуунугар бөрөлөр элбээбиттэрин, бөрөнү өлөрүүгэ тэрээһиннээх биригээдэлэри улуус дьаһалтата тэрийбитин туһунан республика телевидениетинэн доргуочу кэспээбиттэрэ. «Нам» ААО хаһаайыстыба сылгыһыта Куличкин Степан Степанович 1983 сыллаахтан аҕыах сыл кадровай булчутунан сылдыбыта. Бу Мэнгэ-Ханалас Төнгүлү эбэ Тумулун уола булка мындырын, дьулуурдааһын көрдөрөн, 15 бөрөнү туһаһынан, хапкаанынан өлөрбүтэ.

Оттон соторутааҕыта «Мальык» таһыттан атыыр, эдэр бөрөнү туһахтаан өлөрдө. Онон 16 бөрөнү өлөрбүт мындыр сылгыһыт атынан сылдьан хас бөрө сылдыарын кэтээн, сылгыларын араҥаччылыыр. «Быйыл хаар чараас буолан суол онгостубаттар. Көңүл сылдыар буоланнар туһаахха да, капкаанга да кириэн биэрбэттэр. Техниканан көмө суох буолан кэтиир-маньыр сирим кыараһас», — диэн кэпсиир Степан Степанович.

Тэрээһиннээх биригээдэлэр төһө бөрөнү өлөрөн, ороскуоттарын саппыттарын туһунан иһилилбэт. Куличкин С.С. биллэрин да туһаҕа, капкаана иитиллэ сытар. Бөрө курдук өйдөөх кыылы киитэрэйдик өлөрөр булчукка дьону үөрэттэриэххэ, бултуон баҕалаахтарга капкааны, туһаҕы хайдах туһанарга үөрэттиэххэ баар этэ. Сылгыга, сүөһүгэ кутталлаах ардай аһылаах бөрөлөрү чапчыкы сыанаҕа өлөрөн, ороскуоту таһаарбат булчукка, өр сыл сылгыһытынан үлэлээбит хоһуун киһиэхэ тыа хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитин аатын биэрбит да киһи, ким да кыбыстыа суоҕа этэ.

Биэһийэҕэ табыстым диэн сынныана сыппат Степан Степанович маннькэ кэпсиир: «Бөрөлөр иккилии-үстүү буолан үрээһин кэлэ-барыа сылдыалларын көрөбүн. Билигиниэ бэрээдэги кэһэ иликтэр. Бөрөҕө киһи итэҕэйбэт. Сылгыга олус кутталлаах».

Сонуннарга кэники бөрө туһунан уонна тэрээһиннээх биригээдэлэр тустарынан ким да суруйбат. Арай С.С.Куличкин чуумпу фронтга «адырбаларын» кэтиир-маньыр.

К. ЕРЕМЕЕВ, Кыһыл Сыыр

2010 сылга Бүтүн Россиятааҕы нэһилиэнньэ биэрэпиһэ

БОЛДЬОХТОРУ ТУТУҤУОХХА

«Нам улууһа» МТ улуустааҕы анал комиссията үһүс төгүлүн улууска «2010 сыллаах Бүтүн Россиятааҕы биэрэпиһи ытыгыга бэлэмнэни үлэлэр хаамыыларын туһунан» боппуроска улуустааҕы статистика отделын начальнига Н.И. Тарасова уонна биэрэпиһэ бэлэмнэни уонна ытыгыны сүрүннүүр саҕа аһаҕаһа болуочунай Е.В. Макаров информацияларын иһиттэ.

Комиссия гражданнар регистрацияларынан учуотун бэрэбиэркэлээһингэ ИДьО уонна Нам улууһунааҕы ФМС управлениета үчүгэйдик үлэлэспиттэрин бэлиэтээтэ. Онтон нэһиликтэр дьаһалталара адреснай хаһаайыстыбаны бэрээдэктэһинчэ, хаһаайыстыбанай кинигэлэри толорууга, нэһиликтэр карта-схемаларын онорууга кэҕкэ быаарыны таһаарыттарынан ытан туран

олору туоратыы болдьохторун быста. Ол курдук: хаһаайыстыбанай кинигэлэри толорууну, нэһилиэнньэлэх пууннар схемакарталарын онорууну, иһитиннэрэр-биллэрэр үлэ былаанын ылыныны 2009 сыл муус устар 15 күнүгэр дылы ситэрэргэ; муус устар 30 күнүгэр дылы нэһиликтэр дьэилэрин испиһингэ онорууну түмүктүүргэ; ыам ыйын 1 күнүгэр дылы нэһиликтэргэ барыларыгар адреснай хаһаайыстыбаны бэрээдэктиргэ дьээн.

Мань таһынан муниципальнай тэрээһиннэр баһылыктарыгар, нэһиликтэр биэрэпиһэ комиссияларын председателлэригэр туһаайан нэһилиэнньэни бүтүүнүн биэрэпиһинэн хабар туһугар бастакы учарат быһаарыллыахтаах тэрээһин үлэлэри чуолкайдик, толору ытталларыгар комиссия сүбэлэри биэрдэ.

СИЭМЭХТЭРИ СИТТИЛЭР

Ааспыт сыл бүтэһик ыйдарыгар биһиги улууспут сорох нэһиликтэригэр бөрөлөр буулаан хас да сылгыны тарпыттарын, сылгылаахтарга куттал суоһаабытын туһунан суһал биллэриилэр «Нам улууһа» МТ дьаһалтатыгар утуу-субуу киригээбиттэринэн улуус баһылыга А.И. Ильин сиэмэхтэри сонордоһор туһунан анал дьаһалтаһаарыта.

Нэһиликтэр бу дьаһалы толорон анал бөрөлөрү сонордоһор биригээдэлэри тэрийтэлээбиттэрэ. Кэтээн көрүү түмүгүнэн хас да бөрө үөрэ нэһиликтэр сирдэрин-уоттарын кэрийэ мэнээктии сылдыаллара билиннэ.

Бу тэрээһин бастакы түмүктэри биэрэн эрэр. Ааспыт нэдиэлэҕэ Хамаҕатта, Модут дьаныардаах булчуттара Дмитрий Афанасьевич Захаров уонна Иван Кузьмич Протодьяконов уһун сонор кэнииттэн хара тыаларыттан өттүк харалаах, илии туутуурдаах киридилэр. Биридди бэйэлэрэ биридди (тыһы уонна атыыр) бөрөлөөх кэллилэр. Онон икки сиэмэх көнүл айбардыллылар, кыылы-сүөлү аймыыллара тохтоото. Аар тайҕа хоһуун оҕолоро билигин «Сахабулт» тэрилтэ туһаах булчуттара. Дойду «валютата» хаһаайыныгар кырата суох кылааты киллэрэ сылдыаллар.

Уйбаан бултаабытын тухары быйылгы бөрөтө киһиэхэ бастакы булда. Суола бачча аһылыбыт киһи баҕар өссө хаһы да охторон үөрдүө турдаҕа. Мийтэрэйдэ да хаалсыбат ини. Булчуттар улуус дьаһалтатыттан ТХУ нөҕүө 100 литэрэ сэлээркэнэн бириэмийэлэннилэр. Аны «Сахабулт» бөрөлөрүн тириилэрин туттардахтарына 9000 солк. бириэмийэни ылаахтаахтар.

Инокентий ИВАНОВ

2009 сыл Россия үрдүнэн Биччат сылын биллэриллэн, араас хайысхалаах үгүс үлэ ытыллар. Мин, сурук-бичик эйгэлээх киһи буларым быһытынан, бу кылаабын кыттыһан, биччат дьонго туһалаах буоллар дьон санааттан, тапталлаах хаһыатым нөҕүө санаабын үллэстэн, толкуйдарбын тириэрдэн, сүбэ-ама да биэрэрдий, кэпсэтиһэ түһүргэ сананым. Онуоха мин этэрим барыта сөптөөх диір кыабым суох эрэри, баҕар, биір эмэ ычакка тийиэ, кинини толкуйдагы дии саныбын.

Биччаттарга туһаайар суруктарбын олоххо наадалаах диір хас да хайысхаларбар араарыам. Манна төрөөбүт дойдуга таптал, үөрэх-идэ, майгы-сигили, көр-күүлэй туһунан уо.д.а. сурулдуохтара. Онон, дьэ, күндү ыччат, сэхэргэһибиитигэр эһигини ынырабын.

1. БИЧЧАТ, ТАПТАА ТӨРӨӨБҮТ ДОЙДУГУН

Нам улууһа — Эн төрөөбүт сирин, дойдун. Арай атын сиргэ төрөөбүт да буоллаахына, Намга олоһуон, үлэлигин, олаата син-биір олохун ханнык эрэ кэрдиис кэмнэрэ манна аһаллар, ол аата Нам сирэ эйиэхэ күндү, төрөөбүт сирин курдук чугас, сылаас. Ханна да, ханан да сырыттаргын улууһун аатын түһэн биэримэ. Эн хайдах сыл-

Ааспыт субуота күн Нам селотугар бастакы боротуока «Хаар Айан» дьин республикатааҕы УАЗ-автошоу буолла. Былырынныгы уларыылар киірэн быйыл күрэхтэһии олус тэрэһиннээхтик, биір тыһыннан ытылынна. Онон көрө кэлбит үгүс киһи хамсаабакка да туран «УАЗ» массыналар сүүрүүлэрин дуоһуя көрдүлэр. Быйыл бу күрэхтэһии 6-с сылын, онтон Нам улуһугар 2-с төгүлүн ытылынна. Бырайыак авторынан Чурапчы олохтооҕо Иннокентий Барашков буолар, бастакы күрэхтэһии Чурапчы улуһун Бахсы нэһилиэгэр саҕаламмыт. Күрэхтэһии кылаабынай спонсор, «Колми-95» САО генеральной директора, Ил Түмэн депутата Николай Румянцев (альын хаартыска ортоку) куоталаһы суолтатын өйдөөн, көмөтүн биллэрэн, үрдүк таһымнаахтык барыгар сыратын уурда, харчынан бириэмийэлэри туттарда.

Былырын 29 экипаж кыттыбыт эбит буоллаһына, быйыл күрэхтэһии таһыма үрдээн, массына элбээн 43 буолла, экипажтар 86 чилиэннэрэ күөн көрүстүлэр. Бу массыналартан 19-на карбюраторнай, 14-дэ нестандартнай, 10-на инжекторнай. Чурапчыттан, Тааттаттан, Амматтан, Дьокуускай куораттан массыналарын кыабын көрдөрөөрү, сүрүн бириестэри сүүйэри кэлбиттэр.

Күрэхтэһии 5 көрүнгүнэн-чемпионатынан ытылынна: 1-кы: маневрдааһын уонна скорость, 2-с - 100 ат күһүгэр диэри массыналарга экстрим-куоталаһы, 3-с - 100 ат күһүгүтүн үөһэ массыналарга экстрим-куоталаһы, 4-с - ветеран суоппар Илларион Ефремов кэриэһигэр куоталаһы, 5-с - «Колми» кубогар абсолютнай чемпионат.

Бары массыналар парадтан киірэн көрөөччүлэр иннилэригэр туруммуттары кэннэ күрэхтэһиини үөрүүлээхтик аһыга генеральной спонсор Н.И. Румянцев, улуус баһылыга А.И. Ильин, кини солбуйааччылары А.И. Егоров, Г.В. Гуляев, «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга П.М. Попов, бырайыак автор И.Ф. Барашков о.д.а. бэйэлэрин ээрдэллэрин тиэртилэр. Парды И.Е. Евстафьев салайан киллэрэн кылаабынай судьуйа И.В. Яковлевка дакылааттаата.

Генеральной спонсор Н.И. Румянцев урукку сыллар кыай-

2009 сыл — Россияҕа Биччат сыла

СӨБҮЛҮҮР ИДЭБИН БАҢЫЛАА

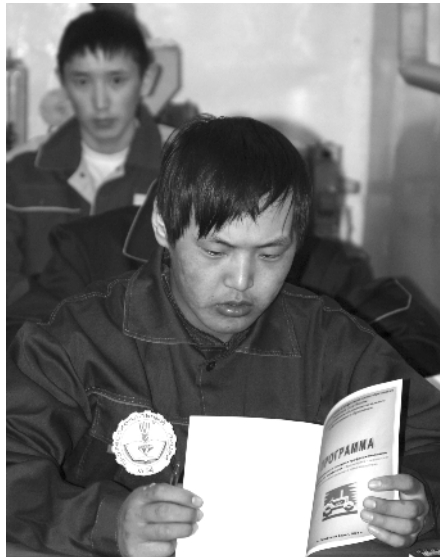
PDF Compressor Free Version

ларын туһунан суруллар, урукку өтүгүр улаханник сырдатыллыбатах матырыйааллар.

тийдэххитинэ Наммыт туһунан тугу да билбэт, кэпсэбэт буоллаһытына, ким да эһигини убастыа, сыаналыа суоҕа. Ол иһин кэпсэтиибит бастакы түһүмэһин төрөөбүт дойдугутун таптаан, киэн туттун дьэн түмүк санаабынан бүтэрэбин.

2. БИЧЧАТ, ҮӨРЭН, ИДЭТЭ БАҢЫЛАА

Аныгы үйэҕэ үлэтэ суох киһи кыайан олорбот кэмэ үүннэ. Оннооҕор үөрэхтээх дьон үлэтэ суох сылдьаллар. Биччат киһи, мин санаабар, бэрт кыра сааһыттан маны таба өйдөөн, толкуйлаан, «хайаан да үөрэнэ-эхтээһин, идэлээх буолуохтаахпын» дьэн олоххо сыал-сорук туруоруноохтаах. Булгуччу үрдүк үөрэхтээх эрэ киһи олоххо буолбатах. Биллэн турар, үрдүк үөрэҕи эдэр сааска баһылыыр, онно бэлэмнээх, үөрэххэр үчүгэй буоллаахына, бу — эн ситиһин, кыайың, дьолун да буолуон сөп. Ол эрэри, мин санаабар, орто үөрэхтэн да саҕалыыр тугу да куһаҕана суох. Кистэл буолбатах, кэнники кэмнэргэ үрдүк үөрэхтээх эрэ киһи олоххо киһи буоларын курдук өйдөбүл, политика да барда. Ити арыый да баһыылаах соҕус дии саныбын.

Ис хоһооннорунан, дизайн, таһан оноруу да өттүнэн үрдүк таһымнаах, өгнөөх кинигэлэр. Ааҕааччы кинигэлэртэн улуһун туһунан билэрэ үксүүр, эбиитин бэлэх-туһах да гынарыгар табыгастаах таһаарыылар. Биччат дьон, өйдөөн, ханна да

«Хаар Айан-2009»

«БАРС» ИННИН БИЭРБЭТЭ

ыылаахтарыгар: 2003 с. кыайыт А. Ивановка, Я. Макаровка, 2008 с. кыайыылаахтарыгар Афанасий, Евгений Большаковтарга, былырынныгы кыайыылаахтарга Илья Егоровка, Виктор Яковлевка «Хаар Айан» автошоу мастара» дьэн бэлиэни туттарда, онон кинилэр спорт бу көрүгүн мастардарынан аатырдылар. Маастар аатын ылбыт суоппардар күрэхтэһии быһаарын таһаарар чыскэ тигистилэр.

Бу күн биэрэги кыһа тоҕоруна мустубут үгүс көрөөччүлэр элбэх, тыҥааһыннаах уонна олус интэриэһинэй түгэннэри көрдүлэр. Ол курдук экстрим-куоталаһыга массыналар түргэн скороһынан ыраахтан сүүрдэн кэлэн эрдэттэн күрдьүллэн бэлэмнэммит хаар харгыстары туораатылар, бүтэһик туруоруллубут саамай улахан харгыһы 1-2 массына эрэ туораата, үрдүнэн ойутан таһыста. «Барс» массына барыларгыттан күүстээх уонна суоппардара оупуттаах буолан үрдүк күрдүк хаары үрдүнэн ойон таһыста. Эмиэ маннык харгыһы Тааттаттан сылдьар массына ойон тахсан бастакы кэлбитин атын суолунан барбытын иһин 2-с миэстэни биэрдилэр. Атыттар хаарга умса аньыллан баран кыайан туораабакка өр турдулар, суоппардар тахсан хаары лаппаахынан күрдьэн моһолу туораатылар. Экстримгэ уһун дистанцияга куоталаһыга массыналар бары глушительлэрин уһулан тыастара уустара сүрдээх. Олус түргэн скороһынан бүрүлээн аһалларыгар дьон «ылдьан» хаһытаһа тураллар.

Тыҥааһыннаах, уһун эрийсилээх күрэхтэһии түмүгүнэн 1-кы көрүнгэ - маневрдааһына Степан Афанасьев, Петр Василь-

ев (Таатта) 1-кы миэстэни ылдылар, 2-с миэстэҕэ убайды-быраттыгы Фадей, Артем Охлопковтар (Нам) таһыстылар, 3-с миэстэни Сергей Винокуров, Андрей Дьяконов (Нам) ылдылар.

2-с көрүнгө - 100 ат күһүгэр дылы күүстээх массыналар экстримнэригэр эмиэ Степан Афанасьев, Петр Васильев (Таатта) 1-кы миэстэни ылан үөрүүлэрэ үксэтэ. Бу көрүнгө 2-с миэстэҕэ Семен Захаров, Ефим Пестряков (Нам) таһыстылар, 3-һу Афанасий Бубякин, Илья Пестерев (Амма) ылдылар.

100-тэн үөһэ ат күһүгэр диэри УАЗ-га Юрий Пономарев, Трофим Захаров (Чурапчы) ылан кыайы өрөгөйүн биллилэр. Ветеран суоппар, өрүс угуор 5, улуус 3 төгүллээх чемпиона, Таатта улуһун «Сельхозтехника» тэрилтэтигэр суоппардаабыт, 33 сыл стажтаах Илларион Ефремов бириһигэр ытыллыбыт 3-с чемпионат - «Супер-экстрим» куоталаһыга былырынныгы кыайыылаах, «Барс» массына хаһаайына Афанасий Большаков уонна бу экипаж чилиэнэ Александр Жараев (Таатта) кыайыылааһынан таһыстылар.

«Колми» кубога» абсолютнай чемпионатка былырынныгы 1-кы миэстэлээхтэр эмиэ Афанасий Большаков уонна Александр Жараев (Таатта) кыайыылааһынан тахсан «Колми-95» САО көһөрүллэ сылдьар кубогунан наһарадаланнылар. «Колми» кубогун кыайыылаахтарыгар Николай Иннокентьевич фирматтан кэлэн 10 бырыһыан чэпчэтиллээх массына атылаһарга сертификат биэрдэ. Афанасий Большаков аҕата, ветеран суоппар кыайыылаахха дьэн анаабыт бириһиэ — тый уонна «Дружба» эрбии уолугар тигистэ. Бары кыайыылаахтарга «Байанай» сурунаал, харчынан бириэмийэлэр туттарылыннылар. Ааттаммыт 5 көрүнгө таһынан сахалыы колориттаах

формаҕа, массына киэргэтиитигэр, саамай эргэ массынаҕа, саамай уһун сыл суоппардаабыт киһиэхэ анал бириестэр туттарылыннылар. Саамай эргэ массыналаах Нам олохтооҕо, былырын эмиэ «Хаар Айанга» кыттыбыт Эдуард Соловьев буолан таһыста, кини тентовай «УАЗ»-га 1968 с. оһоһуллубут эбит. Маны таһынан Эдуард экипаһа формаҕа саамай үчүгэй сахалыы таҕастааһын иһин эмиэ 1-кы миэстэни ылла. Ветеран суоппардар Василий Кириллин, Дмитрий Рожин, А.А. Посельская, М.Ф. Пинигин, Н.В. Семенов, В.И. Игнатьев кэриэстэригэр дьэ кэргэттэрэ бэйэлэрин бириестэрин туруордулар.

Быйылгы күрэхтэһии биір уратытынан экипажтар бары аатылыммытара буолар. Ол курдук былырынныгы кыайыылаахтар «Барс» дьэн ааттаахтар, массыналарыгар «Барс» дьэн сурук, суду кыыл уруһуйдаммыт. Бу массына былырынныгыттан күүстээһинэн уонна экипаһа оупуттааһынан, тимир көлөлөрүн кыһа тутан кыайыылаах таһыстытырынан кэпсэлгэ сылдьар, аатырда-сураҕырда, «эһиил мотуора мөлтүүр» буоллар, оччоҕо биһиги кыайыа этибит» дьэн сана аллайылар иһилиннилэр. Намтан Эдуард Соловьев салайааччылаах экипаж «Буура» дьэн ааттаммыт, массынатын араас дьэрэкээн ойууларынан киэргэспит уонна массынатын үрдүгэр улахан икки оҕус муоһун онорон сыһыарбыт. Кини экипаһа киэргэтигэ 1-кы миэстэни ылла. Бары да массыналар олус кэрэ кестүүллээх гына киэргэтиллибиттэр. Намтан «Бродяга» дьэн

Биччат бэйэтин кыабынан орто үөрэҕи ылан, үлэлээн, практикаланан идэлэнэрэ тугу да куһаҕана суох. Билигин, мэнгэ бырайыактары олоххо киллэрэргэ бэлэмнэнии кэмтигэр, Сахабыт сиригэр орто анал үөрэхтээх рабочай идэлэр тийбэттэр: сварщиктар, ыарахан уйуктаах техника суоппардара, оператордар, сантехниктар уо.д.а. Онон, хотуулаахтык бу идэлэргэ үөрэнэр табыгастаах. Кэлин үөрэхтин үлэлии-үлэлии үрдэтиһиэххин сөп.

Онон, үрдүк үөрэххэ туттарсан көрөн баран, кыайбатаххына, сир суулан эрэрин курдук айманыма, ыгылыыма, тугу барыта быһыанар суоллаах-иистээх, атын да ылыгынан эн айаныан. Кылаабынайа, уоскуй, саҥа суолу-иһи көрдөө, сахалыы киэн көбүстөн, дофотторгун, чугас дьонгун кытта санааһын аһаҕастык үллэһин. Итиэннэ үөрэххэ киірэргэ үгүһү сыымайдаабакка, ханнык хайысхаҕа сыстаҕаскынан көрөн, быһаарың. Төрүт билбэт эйгэҕэр киірэн үөрэнэххинэ, дууһаҥ сыһыат үлэтигэр кыайан үлэлээмиэххин сөп, онон, идэни талынарга саамай быһаарыылааҕа — Эн бу идэни, эйгэни себулүүр, ылынарга бэлэм буолуохтааххын.

Онон, күндү ыччат киһи, төбөҕүн өрө көтөх, толкуйдаа уонна идэтэ баһылаа, үлэлээ!

М. ИГНАТЬЕВА, Нам

ааттаах экипаж баар, маны таһынан «Белый мостанг», «Күүстээх», «Түргэн», «Тыһа», «Дьулуур», «Дохсун» о.д.а. дьэн ааттаахтар.

Бу улахан, республиканскай суолталаах күрэхтэһиини элбэх киһи кыттыһан ытытыста. Ол курдук, этиллибитин курдук, сүрүн спонсорынан «Колми-95» САО (ген. директор Н.И. Румянцев) буолар. «Айан-Транс» ООО (директор М.И. Румянцев), «Байанай» сурунаал (бэчээттиир дьэ директор Ю.П. Борисов) эмиэ көмөлөрүн биэрдилэр. Хаары астарыыга улаханник көмөлөспүт тэрилтээн «Уйгу» ООО (директор С.С. Ядрев) буолар, трактористар А. Хордогосов, А. Уваровскай, Е. Парников икки күнү быһа улахан территорияҕа хаары астарбыттар. Маны таһынан бэйэлэрин бириестэрин «Энсиэли» такси (сал. А.П. Кутуков), «Канцбум» маҕаһын (директор А.В. Петров), «Талба» рынок (директор А.И. Никитин) көмөлөспүттэр. Бары көмөлөспүт, спонсордаабыт дьонго тэрийэр комиссия улахан махталын тиэрдэр.

Күрэхтэһии кылаабынай судьуйа И.В. Яковлев кыһа-хото тутан, контроллердарын салайан үлэлээн улахан мөккүөр, айдаарсыы тахсыбатарын ситистилэр, чуолкайдык үлэлээтилэр. Улуус мунһабын депутата Иннокентий Уваровскай күнү быһа диктордаан, саҕаран-ингэрэн иһитингэрэ биллэрэ турда. Маны таһынан депутат Н.И. Румянцев көмөлөһөөччүтэ, комиссия чилиэнэ И.Е. Евстафьев, спорт отделын начальнига С.А. Софронов иллээн-сағалаан ытытыстылар. Франция курдук ыраах сиртэн икки ыалдыт дьахтар, хаһыат үлэһиттэрэ кэлэн олус дьэн интэриэһиргээн көрдүлэр, хаартыскаҕа түһэрдилэр, кыттааччылартан, тэрийээчилэртэн интервью ылдылар, Франция маннык күрэхтэһии буолбат дьэн эттилэр. Информационнай өйбүлү «Саха» НККК, кини «Нам» филиала, «Кыым», «Энсиэли», «Рулевая тяга» хаһыаттар, «Виктория» радио онордулар.

Дьон болдомтотун тардар, олус интэриэһинэй, киһи сүргэтэ көтөҕүллэр «УАЗ» массыналар бырааһынныктара эһиил эмиэ Намга ытылларыгар баҕара хааллыбыт.

В. РЫКУНОВА

Сагарбат буолуохха сатамат!

СУРУЛЛУБУТ БАРЫТА КЫРДЫК БУОЛБАТАХ

Сыл сагатыгар бастаан «Якутск вечерний» хаһыакка, ол кэннэ «АиФ на Севере» сыһыарыга отставкага барбыт Алексей Еремеев «Эр Билэ» сардыэнэн хааччыы» программаҕа бэриллибит 20-30 мөл. солк. министерство үлэһиттэригэр уонна аймактарыгар үлэһиттэригэр дьини иһитиннэрбиттэрэ. Соторутааҕыта «АиФ на Севере» иһитиннэрбитинэн аны бюджеттэй үбү анала суох туһаныыга А. Еремееви уонна «Молодежные жилые комплексы РС(Я)» кооператив председателэ П. Семеновы утары холубунай дьыалалар тэриллибиттэр. * * *

Кулун тутар 24 күнүгэр «Якутия» хаһыакка ИДМ пресс-сулуспатын иһитиннэригэр ыччат политикагыгар министерство, ол эбэтэр А. Еремеев республикаҕа төннөрүллүбэт төрүөккэ дьэ тутуутугар бэриллибит үбү сокуону кэһэн туран 5 сылга болдохтоох табаарынай кредит курдук эдэр ыалларга биэрбит дьини суруллубут. Биллэн турар, ааҕааччы үксэ мань соһуйа истибит буолуохтаах, «ыччаттарга босхо бэриллибит үбү өссө кредит тыммыттар, саапчат сирэйдэр» дьини быһаччы сыанабыллар да баар эбиттэрэ буолуо.

Аныгы үйэ суруллубут барыта кырдык дьини буолбатаҕын өссө төгүл санатарга күһэллэбит.

Ити үөһэ ахтыбыт эдэр ыаллары дьинэн хааччыы подпрограмма өссө 2002 с. РФ правительствотын уураабынан ылынныллар турар. Бу олус кытаанах ирдэбиллээх подпро-

грамма федеральной киинтэн субсидияны ылыы бэрээдэгэр маньк ыйыллар: «Общая сумма полученных субсидий не может превышать размера средств, использованных молодыми семьями на строительство (приобретение) жилья, либо размера полученного кредита (займа)». Мань тутуспатахха федеральной көмөнү илиигэр ылбаккын.

Ити федеральной субсидия таһынан республика бюджеттэн кредит бэрээдэтинэн 2005 сылга 54,2 мөл. солк., 2006 сылга 50 мөл. солк. көрүллэр. Бу төрө кредит буолбута өйдөнөр, холобура, федеральной да, республика да бюджеттэртэн 250 тыһыынчалыы солк. субсидия бэрээдэтинэн бэриллиннэрин эдэр ыал тус бэйэтэ 500 тыһ. солк. итэҕэһэ суох бэйэтин үбүнэн, биитэр кредитинэн кыттыһыан наада. Эдэр ыалга ол хантан кэлиэҕэй, ханьк баан мөлүйүөн анара кредити биэриэҕэй?

Дьэ, ол иһин правительство дьаһалынан тэриллибит Власов А.В. председателлээх 10 киһитэн састааптаах комиссия эдэр ыаллар олоһор дьини туттууга уонна атыылаһыыга кыттыһыларын бигэргэппит бэрээдэгэр 2005 сылтан саралаан республикаҕа бэриллэр үп кредит быһытынан ыйылла тылдьар. Аны федеральной үбү туһаныыга бэрэбиэркэ үөһэ бэрэбиэркэ бытыылара сэрэйиллэр. Онон

Москваттан, Дьокуускайтан кэлэр үбү Еремеев уонна Семенов көнүл-босхо, талбыттарынан агардасты баачайдаабыттары курдук өйдөбүл олоҕо суоҕа мантан кестөр.

Холобур, 2005 сылга эдэр ыаллар дьэ тутталларыгар федеральной бюджеттэн 250 тыһ. солк. субсидия, республика бюджеттэн 200 тыһ. солк. кредит быһытынан бэриллибит. 2006 сылга федеральной бюджеттэн 250 тыһ. солк. субсидия, республика бюджеттэн 250 тыһ. солк. эмиэ кредит быһытынан үлэриллибит.

Манна даҕатан эттэххэ, 2005 с. республика 15 улуунугар итинник көмөнү 242 эдэр ыал, мань таһынан хоту 10 улуустартан 58 ыал дьэ атыылаһарга тирэх ылбыттар. 2006 сылга 17 улууска 200 эдэр ыал үөһэ этиллибит субсидияны уонна кредити туһамыттар, эбэн этиэххэ наада — табаарынай кредит 5 сылга ханьк да бырыһыана суох бэриллибит.

Дьэ, ити кэнниттэн «Чиновничий беспредел» дьини «Якутия» бэчээттэммит матырыйалга ыччат политикагыгар министерство бэйэтэ талбытынан субсидияны табаарынай кредит курдук уларыттыт дьини хайдах суруйуохха сөбү? Бэрэбиэркэлиир органнар правительство дьаһалын, комиссия муньбаатарын боротокуолларын билсибэтэх баҕайылар эбитэ дуу?

Соторутааҕыта Аппааны бөһүөлөгүн собуруу өттүгэр тутуллубут саҕа дьизэлгэ баран 3-4 эдэр ыаллары кытта билсэн кэллим. Оноуа ыаллар участкавай инспектор 20-тэн тахса араас ыйытыылаах анал анкетаны кэрийэ сылдьан толорторбутун кэпсэтиллэр. Онон министр Еремеев босхо бэриллэр харчыны кредит курдук биэрэрэ төһө сөптөөхөр, ханьк уонна төһө ыал министр аймаҕа буоларын о.д.а. туоһулаһыттар.

Аны эдэр ыаллар дьэ тутталларыгар бэриллэр үп «Алма-эзригэнбаан» нөһүө блокированной счоттарга түһэр, мань анамьт эрэ сыалыгар туттаҕын. Ол иһин кооператив тэриллэн кини нөһүө тутуу ытыллар. Министр кооперативы дьаһайар кыага, боломуочуйата суох. Көрдөһүөн сөп, ону кооператив салалтата ылыныан сөп, ылыныман да сөп. Кредити төлөһүүттөн кирибит үп салгы дьини тутууга барыахтаах, Устаап быһытынан ол үбү кооператив коммерческой эргитиигэ туһанар бырааптаах, кылаабынайа кэмэйин элбэтиэхтээх. Ол иһин кредит быһытынан биридиллэн дьонго, тэрилтэлэргэ бырыһыанна биэрэрин ким утарыай?

Иэс ылааччы билэр киһин, биитэр билэр дьонун тэрилтэлэрэ буолара билигин дьалхааннаах кэмнэ өссө эрэмнэлээх буоларын ким мэлдьэһий? Бу

дьыалаҕа итинник мэхтиэлэнэр түгэн буруйдааһын сүрүн төрүөтүнэн буолбута.

Иннэ ғынан, түмүгэр ыччат министигэр А. Еремеевкэ, кооператив председателигэр П. Семеновка федеральной да, республика да бюджеттэрэ ханьк да претензиялара суох, тоҕо дьэ этэххэ, кредиттэн кирибит үп кооператив бас билитэ, правительство анаабыт комиссията сокуон бары ирдэбиллэрин тутуһан, бэриллибит үп аналынан хас биридди эдэр ыалга бэйэлэрин холлоругар сөп саҕа дьизуот буола кубулуйда. Маньк балаһыаньыга хаһыат нөһүө дьинэ суох информацияны биэрэн, онтон ситтэрэн эдэр ыаллар үнсүү сайабылыанна түһэрэн дьыаланы салгыы ытарга төрүөт үөскүүрүн курдук өйдүүххэ сөп. Оноуа, баары билиниэхтэрин наада, кооператив салалтата 17 улуунунан бытанан олоһор эдэр ыалларга кэмигэр тийиэн өйдөтөр-быһаарар үлэни ситэ ыһпата ытаһаласпыт.

Ити курдук органнар дьыаланы саҕалыылларыгар 100 мөл. солк. саралаан аччатыллан 20-30 мөл. дьизри көүрүтэн, онтон салгыы отой даҕаны олоҕо суох буруйдааһынар баалларын биллэххэ, дьыала иһэ дьэнкэриэхтээбэр өссө харангаран иһэр быһыылаах. Ол эбэтэр бэрэбиэркэ кэмигэр биир суолга буруйдааһын олоҕо суоҕа чуолкайданаһына өссө атыны хостоон таһааран бу дьыала төһө өр соһулуо эбитэ буоллар? Биитэр быраабы харыстырар органнар үөһэ улахан коррупционнай дьыаланы арыдыбыт дьини араптардаан баран онтукаларын араас ньыманан бигэргэтэ сатыыр суоллара буолуо дуу?

В. КАСЬЯНОВ

Саха журналистикатын 50 сылыгар

I. ТЫМНЫЫ ОРОЙУГАР АЙАН

Суоллааҕы бэлиэтээһиннэр

Ааспыт ый 16 күнүгэр СР Журналистарын союһа тэриллибит 50 сылын кизэн далааһынаахтык бэлиэтээбиппит. Бу тэрээһин туһунан республика да, улууспун да хаһыата бириэмэтигэр кэпсээн тураллар. Убүлүүгү көрсө «Тымныы полюһугар командировка» дьини Нерюнгри-Дьокуускай-Өймөкөөн хайысханан журналистекэй автопробег тэриллинэ.

Собурууттан-хотуттан суруналыыс аймах мустан, барыта 21 буолан түөрт массыынанан (джип «Тойота Ланд Крузер», УАЗ-Патриот уонна икки УАЗ-санитарка) кулун тутар 18 күнүгэр ыраах айаҕна турумуспут. Биһигини Россия Журналистарын союһун бэрэссэдэтэлэ Всеволод Богданов, республика суруналыыстарын бэрэссэдэтэлэ Галина Бочкарева, ылыны сьндылдьаннаах уһун айаммытын алгыы, атаара хаалбыттар. * * *

Тымныы оройо — Өймөкөөнгө үһүээнгэ кэпсээнэр Лабынкыр күөлгэ сылдьар соруктаахпыт. Үгүспүт Өймөкөөнү аатырар-сураҕыгар бастын дьонунан-сэргэтинэн, «Тымныы полюһа» фестивалынан эрэ истэ, билэ сырыттаахпыт. Тус бэйэм номоххо, үһүээнгэ кэпсээнэр, үгүс айанныыттар, учуонайдар болгомтолорун тарпыт Лабынкырга хаһан эрэ тийиэм дьини санаан да көрбөт эһим. Букатын ханна эрэ, сир түгэһэр, хайа быһыһгар, ырыыхыраах сытар дьини өйдөбүллээҕим. Дьэ, ол «сир түгэһэр» дьизри түөрт улууну унуордаан, тийиһынан, саамай кутталлааһынан аатырар Халыма-Магадан суолунан сьыйылыннарар тийиэхтээхпит...

Бастакы тохтобулбут — Аллараа Бэстээх, Мэҥэ-Хаҥалас улууна. Эбэни туорааппытын, мэнгэлэр биһигини нууччалыы, сахалыы сиэринэн айах тутан көрүстүлэр. Уохтаах кымыс, арыылаах алаады, туустаах каравай амсайдыбит. Салгыы улус баһылыга В.И. Птицынна ыалдыттаатыбыт. Норуоттар икки ардыларынааҕы дубаф федерациятын президэнэ общественнай үлэтиттэн саҕалаан

улуунун билигини туругун билиһиннэрдэ. Бу иһинэн бары улустартан кыра (11,7 тыһ. кв. км) буолан баран, республика үрдүнэн саамай элбэх нэһилиэнньэлээх улуус. Мэнгэлэр үс сылынан кэлиэхтээх тимир суолга бэлэмнэнэллэр. Дьон өйө-санаата бөҕөх. Буолумуна, улус аны аҕыйах кэмийэн республика тимир суолун аартыгынан буолуо турдаҕа. Киһилэринэн түөрт федеральной суол ааһар. Ангардас Бэстээххэ 4 тыһ. тахса киһи оло-

дукцияны быйыл кыһын тутан бүтэрин малааһынаабыттар.

Салгыы Аҕа дойду Улуу сэриитин кэмигэр көһөрүү иэдэнигэр түбэспиттэри кэриэстиир мемориальной дуоскаҕа сырытыбыт. 1942 сылга 5 тыһ. тахса киһини күүстэринэн хоту балыктата ыһпытыра. Киһилэр эстэн-быстан, ангардара хаһан да эргиллибэтти хаалан, 1947 с. т ө н н ө ө х т ө ө б ү т т э р э. Көһөрүллүбүттэртэн 2 тыһ. тахса киһи эргиллибэттэ. Оттон

дук дьылдалаах Прибалтика доно өрүһүбүттэрин аҕына. Мань хамаандатыгар республика тас өттүтөн кэлбит «Эстонский еженедельник» хаһыат анал корреспондента, эстонец Янус Пийр-салау интерэһиргии, сонурбуу иһиттэ.

Билигин Чурапчыга 36600 киһи олоһор. 18 нэһиликтээх. Иэнэ 12,6 тыһ. кв. км. Дьокуускайга дьизри 170 км. Тааттаны, Мэҥэ-Хаҥалаһы, Уус-Алданы, Амманы, Уус-Майаны кытта кыраныссалаһар. 8 производственной учаастак баар. «Маарыкчаан» дьини ты хаһаайыстыбатын потребительскэй кооператив республикаҕа биир бастын үлэлээһинэн аатырар-сураҕыра.

Техническэй лицей, Одьулуннаҕы профтехучилище, физкультура института сыллата республика араас муннугуттан эдэр дьону түмэн араас идээ үһуйан таһаарар. Улуус 30-тан тахса сьл Нерюнгрины кытта уруурҕаһар-аймахтаһар. Хардарыта Нерюнгринское, Чурапчинское дьини уулуссардаахтар. Нерюнгрига чурапчылартан быһа тийэ туруар сибизһэй асүөл маҕаһына баар эбит. Асүөл диэбиккэ дьылы, биһиги, Наммыт остолобуойугар ханьылыы миньнгэс астаах остолобуойга эбитэттиилэр. Чурапчы буолла да эмис, сыалаах минньнгэс эт дьини этини кытта эбитэ кэмигэр толору сөбүлэстим. Тотохана үссэнэн баран, күн иккис агарыттан улус дьаһалтатыгар баһылык манҕайы солбууааччыта М.И. Лоскины кытта көрүстүбүт. Манна сүрүн тэрилтэлэр, управлениелар үлэлэрин кытта билистибит. Барыта уонча салайааччы сийилии кэпсээн иһиттибит. * * *

Күммүт арҕалаан эрдэһинэ, Таатта диэки «үктээтибит».

Олонхо дойдутугар былааммыт кизэн, сорукпун үгүс. Олортон биридэстэринэн, Чөркөөххэ тийиэн политической сьылкаҕа анаммыт музей-комплексы көрүүхтээхпит.

Икки чаастан ордук айааннаан Чөркөөххэ кэлибит. Биһиги-

ни икки сиринэн: нэһилиэк дьаһалтатыгар уонна комплексе сүрүн хонтуратыгар кэтэһэн олоһоллор эбит. Биһиги быһа хонтуора дьини ааттаабыт сирбэр, ол эбэтэр аныгылыы түспайдык тутуллубут ураһалыы муһуоннаах дьизэ тийдибит. Бу аҕыйах сыллааҕыта тутулан үлэҕэ кирибит икки мэндимэннээх дьиз. Бэйэтэ гостиница. Куукуналаах, остолобуойдаах, ыалдыттары көрсөр кизэн-куон саалалаах, утууар хостордоох, иһирдьэ туалеттаах. Онон олох ыраахтан-чугастан ыалдыттары көрсөргө ананан тутуллубут ураһай буолан биэрдэ. Күммүт харагарытынан сибээстээн комплексы сарсыарда көрүүх буоллубут.

Биһиги манна нэһилиэк баһылыга Н.Н. Тулааһынабы кытта көрүстүбүт. Өр сылларга атын улуустарга үлэлээн баран, ол иһигэр Намна эмиэ, төрөөбүт түөлбэтигэр алтыс сылын баһылыктыы олоһор эбит. Кини үлэтинэн-хамнаһынан сатабыллаах салайааччы, тылынан-өһүнэн ылыннарарылаах киһинэн кизэник биллэр. Ону таһынан ылбай ырыаһытынан аатырар.

Лена УВАРОВСКАЯ, биһиги анал көр. Хаартыскаларга: В.И. Птицыны кытта көрсүһүү, Чурапчы. Көһөрүчү мемориала (Салгыта бэчээттэниэ)

роор. Аҕыйах сылынан 15 тыһыынчаҕа тийиэхтээх дьини баһылык сабаҕалыр. Салгыы ты хаһаайыстыбата, үөрэхтээһин, социальная у.о.д.а эйгэлэри ахтан аһарда. Республика араас муннугуттан 11 хаһыат суруналыыһа, «Саха» НККИ «Сага күн» биэригитин анал корреспондента иһэн олордохпутуна, биллэн турар, кыайыһыны-хотууну, ситиһиини кэпсээбитэ саарбаҕа суох... * * *

Иккис тохтобулбут -- тобус томтор үрдүгүр турар, хатын чараннаах Чурапчы улууна. Тийиэт, «Сага олох» хаһыат редакциятыгар аастыбыт. Сага тутуллубут, икки мэндимэннээх кизэн-куон мас дьиз билигин да ааһа илик кырааска сибизһэй сытынан аныһыла көрүстэ. Биһиги дьини үөһэ-аллара сонурбуу көрдүбүт-иһиттибит. Ре-

Берешь в долг чужие и на время, отдаешь свои — и навсегда.

(Народная мудрость)

«ХААН БИИР» ХАРМААН ТУСПА»

Иэстэрин кыяан төлөөбөтөх дьон дьыалалара хайдах буоларын туһунан улустаабы мировой судья А.Г. Григорьев маньк иһитиннэрэ: «2008 сылга иэстэрин кыяан төлөөбөт дьонго 196 ирдэбил киридэ, 193 дьыала көрүлүннэ, 1 дьыала көрүллэр болдьоһо ааспытынан аккаастанна, 2 дьыала эрдэ төлөөннөр тохтотулунна. Иэстээхтэр уопсай суумалара 9 мөл. 240 тыһ. солк. Ол эбэтэр 190 киһи ортотунан 48-тыы тыһ. солк. төлүөхтээх. 153369 солк. государствоға пошлина төлөөтүлэр.

Билигин кооператив элбээтэ, агардас биһиги үлэлиир дьыэбитигэр 3 кооператив баар. Кооперативтар баантан урагылары диэн кредити судургутук уонна түргэнник биэрэллэр, ыйы быһа бэрэбиэркэлээбэттэр. Дьон юридическэй билиитэ суох буолан кэлин туох буоларын туһунан толкуйдаабаттар. Кооператив сыллаабы бырыһыана 36-86 буолар. Онтон баан кизэнэ 18-20%.

Бырыһыаны, иэһи төлөөбөтөхкө күн айыы пеня-ыстараапаабыллар. Кооперативтар дьыаланы суукка тутта биэрбэттэр, сыл буолан баран биридэ биэрэллэр, очкоҕо пеня бөҕө аабыллар, эбиллэн кырата 180% тэҥнээр. Холобур, 10-20 тыһ. ылбыта сыл буолан баран 100-тэн тахса буолар. Үксүгэр иэс ылар киһиэхэ мэкитилээччи (поручитель) көрдүүлэр. Ол мэкитилээччи дуогабарын ымпыгар-чымпыгар кирибэккэ, аахпака илии баттыыр. Инньэ тынан ирдэбил кэллэбинэ биридэ «бабат» диир. Дьингэр иэс ылааччы уонна мэкитилээччи бииргэ эппиэттиилэр, иэс икки-эннэригэр тутулар.

Аны туран ирдир тэрилтэ бэйэтэ юристаах буолар. Онон иэс ылааччы юрист өнгөтүн эмиэ төлүүр. Онто 3-5 тыһ. солк. буолар. Суут кыһаллан, кыһалдалаахтары өйөөн сокуон быһыытынан Гражданскай кодекс 333 ыст. пеня кээмэйин аччатарга бырааптаах. Ону дьон барыта билбэт, пеняларын аччатарга көрдөспөттөр, барытыгар сөбүлээһэ турулар. Пеня сизри таһынан улахан буоллабына суут аччатар бырааптаах.

Иэстээх дьон төһөнү төлүүрүн маньк холобуртан көрүүххэ сөп. Гр-ка О. «Прогресс-Кредиттэн» 30 тыһ. ылбыт. Сороһун эрэ төлөөбүт. Сүрүн иэһэ 21550 солк., бырыһыана 52061 солк. 6 көп., пенята 16939 солк., барыта холбоон 90420 солк. 6 көп. буолбут. Аны туран ирдэһээччи киллэрбит пошлината 2485 солк., юрист өнгөтө 9042 солк. Эссэ биир холобур. «Земля Олонхо» диэн Дьокуускайга баар кооперативтан гр-ка А. 30 тыһ. ылбыт. Бырыһыана 22390,97 солк., пенята күн айыы 0,5% эбиллэн 75925 солк. буолбут. Сууттуур тэрилтэ пенятын икки төгүл аччаптыт. Онтон түмүккэ барыта 80249,47 солк. буолбут. Аны юрист өнгөтүгэр 5 тыһ. төлөөбүт, пошлинатыгар 2255,49 солк. биэрбит. Кооператив иэстээх киһитэн иэһин төлөттөрөгүн таһынан бырыһыанын, онтон пенятын, сүрүн иэһин төлөттөрөрүн сорох дьон өйдөөбөттөр. Холобур, 10 тыһ. ылбыт, 5% аабыллар, 3 тыһ. пеня аабыллар, сүрүн иэһэ 2 тыһ. буолар.

Кооперативтар үгүстэрэ киһи төһө хамнастааһар наадыбаттар, кооператив дуогабарын бэйэтин туһатыгар оңорор. Онтон иэс ылааччы бэйэтин уонна атын киһи (төлөөбөтөх) туһугар төлүүр. Кооператив бэйэтин пайшиктарыгар 35-40 % мэкитиэлиир, ону

кимтэн эрэ ылыахтарын наада, ол иһин бырыһыана улахан. Пайшиктаахтарын усунуоху, ким да иэһин биэрбэт буоллабына эстэллэр.

Иэстээхтэргэ дьыаланы судургутук көрүү, суут бирикээһэ диэн баар. Ол эбэтэр сокуон быһыытынан иэс биэрбит тэрилтэни уонна ылбыт киһини ынырбакка эрэ суут бирикээһэ тахсар. Ирдэбил киридэ да 5 хонук иһинэн суут бирикээһэ тахсар. Биһиги 100 тыһ. солк. диэри көрөбүт.

Сорох дьон бэйэ-бэйэлэригэр иэс бэрээллэр, сорохтор өссө ыйга 10 % дииллэр, онтуктара төлөммөтөһүнэ 120 % буолар. Рефинансирование ставката диэн баар, билигин сыллаабыта 13%. Онон иэс биэрэр дьон толкуйдуохтарын наада — бу киһи кыяан төлүүр дуу, суох дуу. Онтон ылар киһи эмиэ «кыяан төлүүбүн дуо?» диэн толкуйда-

биир да киһи кредит ылбат.»

ИЭС ИЭНН ТӨРӨТӨР

Иэстэрин кыяан төлөөбөтөхкө дьыалалара суутунан быһаарылынабына, ол да кэнниттэн төлөөбөтөхтөрүнэ суут быһаарытынан ирдэһии судейнай пристава тэрилтэтин иһинэн барар, ол эбэтэр иэстээхтэр 2 ый иһигэр төлөүөхтээхтэр, эбэтэр сорох өтүгүр маллара-саллара былдьаныан сөп, эбэтэр хамнастарыттан тутулуон сөп. Улууспутугар уонча кредит биэрэр тэрилтэ — кооперативтар (КПКГ), баан баар. Ол курдук «Ярко», «Аартык-Экспресс», «Алса-Кредит», «Олонхо», «Алмаз-Кредит-Сервис», «Прогресс-Кредит», «Судо-Сберегательный Союз», «Россельхозбанк», «Кредит-Доверие», сбербанк о.д.а. Манна сөп буолбакка дьон куораттан эмиэ ылаллар. Холобур, «Выбор» КПКГ, «Росбанк», «Таатта» баан, «Внешторбанк», «Ин-

ыларга күһэллэбит уонна суут быһаарытынан 57824 солк. төлүөхтээбэ биллибит. Гр-ка С. «Алса-Кредиттэн» ылбыт гр-ка Г.-ға поручитель буолбут. Онон кини Г. 117654 солк. иэһин төлөһөргө күһэллэбит.

Ордук кооперативтар кыра хамнастаах, үлэлээбэт дьонго, пенсионердарга, быһатын кыаммат дьонго кредит биэрэллэр. Ким да ыллын, ыллыннар эрэ дьэбит курдук. Онтон бу дьон хайдах төлөһөллөрүн туһунан кинилэр санаабаттар. Биир дьүөгөм бэйэтин аатынан атын киһиэхэ кредит ылан биэрбит. Ону мин: «Хайа, төлүүр дуо?» - диэн ыйыттым. «Төлүүр быһыылаах, ким да телефоннаан эп-пэт дии» диир. Онуоха мин: «Ким да эйиэхэ телефоннаан этиэ суоҕа, сууттан сүүһүнэн тыһыынча иэстэммитин туһунан кумаабы кэллэбинэ биридэ бабат диэн?» диэн өйдөтө сатыбын.

АНЫГЫ ҮЙЭБЭ ХАБАЛА — ИЭСКЭ-КҮҮСКЭ БААЛЛЫ

Кэнники кэмгэ бириэмэ ирдэбилэ буолан, элбэх киһи кредит ылан туһанар. Үксүгэр кредит ылар олус туһалаах уонна олоххун быһаарар суол. Онтон сорох дьон улахан да, кыра да суумалаах кредити ылан баран кыяан төлөспөт буолуулары олус элбээтэ. Иэстээх сылдыар дьон олохторун укулаата алдыанар, онтон сылтаан улахан айдаарсылар, этиһии-охсууу, арахсыыга тийиэ, доһору-атаһы сүтэри, аймахтан тэйии түгэннэрэ да тахсаллар. Кыяан төлөөбөт эрэри туох эрэ улахан кыһалдаа ылларан эбэтэр дьонтон хаалымаары, дьону үтүктэн кредит ылбыт дьон кыяан төлөспөткө эрэй-мүг бөһөнү көрөллөр. Сороһор саныгыт: кыяан төлөөбөт эрэри тоҕо ылбыта буолуой? Тугу эрэ атылылаһары, оҕотун үөрэххэ киллэрэри эбэтэр табаарыһыгар көмөлөһөрү ылбыт буолуохтаах. Ол эрэн дьон барыта үтө санаалаах буолбатах (бу туһунан салгыы ааһарын).

ан баран биридэ ылыан наада. Бэйэ-бэйэлэригэр бэрэс дьон расписка суруйаллар, бу расписка сокуон быһыытынан иэс биэри дуогабарын быһыытынан аабыллар, нотариуска би-гэргэтиллибит. Аны көмүһү улахан сынааҕа тутар ломбардар бааллар. Түмүгэр сылга 200% төлүүр буолан тахсаллар. Эмиэ 2-3 бүк улаатан төлөнөр буолар. Күннээһинэн манчык-таан дьону бэйэлэригэр тардаллар, ол түмүгэр хас да төгүл элбэти төлүүр буолан тахсаллар.

Дьон харчы дөбөҥнүк, түргэнник кэлэригэр улахан болломтолорун уурбакка, элбэх докумуон толорууттан чаһый-бакка, толкуйдаан баантан ылаллара ордук. Биир ый төлөөбөтүг да ыстараап үрдээн иһэр, онон бу кризис кэмигэр улаханник толкуйдаан баран кредит ылаллара ордук. Дьон үксэ сарсын туох буоларыгар наадыбат, ылыахха эрэ диэн ылаллар. Онтон билигин кризис буолбутунан төлүүр уустугуран иһэр. Онон иэс ылааччы да, биэрээччи да сэрэниэхтэрин наада. Кредит үксэ кыра малы-салы атылылаһыга барар. Онон улахан наадата суох эрэри дьону сырсан кредит ылар наадата суох. 10 тыһ.-тан кыра хамнастаах киһи кредит, иэс ылар са-таммат, харчытын ордуга аһыгар-танаһыгар тийиэт. Улахан тыһин боппуросу — үөрэх, дьэ ылыы эгин курдукка ылыаха сөп. Харчыны киһи оҕо үөрээргэ, бэйэтин доруобуйатыгар туттуохтаах. Дьэиэ көргэни кытта сүбэлэһэн, дохуоту ааһан ылыахха наада. Быстах санааттан ылар охсуулаах.

Сорохтор хас да сиртэн ылаллар, ыарыы курдук. Бу Россия үрдүнэн улахан проблема буолла. Онооһор ипотека-наан дьэиэ ылбыт дьон үүрүллэллэр. Гос. Дума депутаттара 50-60, онооһор 20 тыһ. иэстээх киһини хаайыыга ытар туһунан сокуон ылына-ары дьүүллээһэ сылдыбыттар-а. Депутаттар иһин ылым-мыттар буоллар Россия аһара хаайыыга олоруо этэ. Биһиги дьоммут адвокат өнгөтүнэн туһамматтар. Онтон омуктар ад-вокаттан сүбэлэппэккэ эрэ

вессбербанк», «Русский банк», «Россэкспрессбанк», «Национальный банк», «Траст» о.д.а.

Билингни кэмгэ дьон кредити наһаа ылар буолла. Туһаналлара сөп эрэри, олох хамна-наа суох, эбэтэр кыра хамна-стаах, ханна да үлэлээбэт дьон, пенсионердар, инбэлииттэр, кыяан төлөспөт дьон ылаллар. Кооперативтар бэрэбиэркэлээ-бэккэ эрэ төлүүр кыага суох дьонго биэриилэрин түмүгэр иэстэрэ 500 тыһ. солк. тийиэ улаатар. Биридэ эрэ буолбакка иккистээн-үһүстээн, хас да төгүл ылаллар. Сорох дьон олох кыра сууманы — уонча эрэ ты-һыынчаны ылан баран кыяан төлөөбөткө эбэтэр төлүөхтэрин баһарбакка, иэстэрэ сүүстэн тахса тыһыынча буолар эбит. Сорохтор суукка тийиэн биридэ соһуйаллар, «ханан эрэ ыра-атта ылбытым, онтубар суутта-набын дуо?» диэн соһуйаллар. Дьингэр, бэйэлэрэ да билсэ, төлүү сылдыахтарын сөп этэ.

Сорох дьон «10 тыһыынчаны ыллым уонна очкону эрэ төлүүбүн» дии саныылар. Он-нук буолбатах. Манна эбиллэр: туһанын иһин компенсация, төлөбүр болдьоһун уһаты иһин компенсация, госпошлина, пеня. Холобур, «Кредит-Доверие» биир киһиэхэ 10 тыһ. биэрбит, иэһэ 10 тыһ. буолбут, эбии 15 тыһ. солк. пеня аабыллыбыт, түмүгэр барыта холбоон 47 тыһ. солк. төлүүргэ тийибит.

Дьон олох кыра сууманы кылгас болдьоххо ылан баран уһатан-кэнгэтин иэстэрэ сүүһүнэн тыһыынча буолар. Хо-лобур, гр-ка Г. «Алса-Кредит» КПКГ-тан баара-суоҕа 12 тыһ. 455 солк. ылбыт, онто улаатан-улаатан 117654 солк. тэҥнэспит. Бу иэһин иһигэр кирибит: туһа-ны иһин компенсация-8918 солк., иэһин уһаппытын иһин компенсация-94900 солк., гос-пошлина-1381 солк. Гр-ка К. «Кредит-Доверие» кредитнэй потребительскай кооперативтан 10500 солк. ылбыт, ол уһаан-кэ-нээн, улаатан 47181 солк. буол-бут. Гр-ка М. «Прогресс-Кредит» КПКГ-тан 16350 солк. ылбыт уонна 60593 солк. төлүүргэ күһэллэбит. Гр-ка Ш. «Алса-Кредиттэн» 7917 солк. ылбыт уонна 57824 солк. төлүөхтээх. Гр. К. «Алса-Кредиттэн» 7917 солк.

Кырдык, кредит биэрбит тэрилтэлэр иэстээх дьонугар үксүн биллэрбэттэр, «иэскит бачча буолла, төлөөн» диэн эп-пэттэр. Онон дьон уоскуйан ха-алаллар — арааһа иһим сабы-лынна быһыылаах диэн. Ону ба-ара олох да онук буолбатах. Барыта аабыллар, эбиллэн иһэр. Уонна дэ суукка кэлэн соһуй-аллар-өмүрүллэр. Сорох дьон суукка кэлэн иэстэрин суумата төһө буолбутун биридэ биллэ-лэр. Эрдэттэн билсэр, ыйытала-нар диэн суох.

Хайдахтаах кыра хамнаста-ах дьонго кредит бирилэрин конфиденциальной докумуон-нартан көрөн биллэххэ: гр-ка Ш. боростуой үлэһит, хамнаһа 4000 солк. эрэ, ороскуота- уот, гаас, квартира, телефон иһин төлөбүр. «Атын ороскуоттар» диэнгэ тоҕо эрэ тугу да суруй-батах. Дьингэр манна аһылык, бырайыас, таһнара, эмэ-томо о.д.а. ороскуота суруллуохтаах этэ. Гр. К. 3556 солк. хамнастаах, гр-ка Ш. 5 тыһ. хамнастаах. Ман-нык кыра хамнастаах дьон уону иһинэн эбэтэр уонтан тахса эрэ тыһ. суумалаах кредит ылбыт-тар, санааларыгар кыяан төлөүөх курдуктара буолуо. Онтуктара баара эбиллэн-эбил-лэн, улаатан-улаатан сүүсчэкэ буолбут.

Дьон сууту-сокуону билбэ-тэ дьэҥкэтик көстөр. Иэһин су-умата төһө буоллабына суутта-нарын үгүс киһи билбэт. Эскөтүн иэһэ 250 тыһ. солк. бу-оллабына холуобунай дьыала тэриллэр уонна Холуобунай ко-декс 177 ыст. (злостное уклоне-ние от погашения кредитной за-долженности) 200 тыһ. солк. ыс-тарааптанар эбэтэр 2 сылга диэри хаайыллар. Ханьк баһар баантан, кооперативтан креди-ти киһи босхо ылбат, бырыһы-аннаах төлөнөр, бырыһыан ту-туллар. Онтон аабыллыбыт су-уматын барытын төлөөбөт буоллабына ханьк баһар баан, кооператив суут нөҥүө креди-т ылбыт киһиттэн эбэтэр поручи-тельтэн ирдээн син биир ылар. Эбиитин пеня аабыллар. Дьэ, маны барытын өйдөөн-төйдөөн, ыарангатаан баран биридэ баан диэки хаамаргыт ордук.

ААБЫНАР - СУОТТАНАР БУОЛЛАХХА

Кэнники кэмгэ гражданныр кредитнэй потребительскай ко-оперативтара (КПКГ) тэриллэн-нэр кыра сууманы ылар дьон кыһалбатын толуйаллар, элбэх киһини абырыллар.

Кредити биэриинэн дьа-рыктанар «Алса-Кредит» КПКГ салайааччыта Г.В. Заха-ров тэрилтэни үлэтин туһунан маньк иһитиннэрэ: «Коопе-ративпыт сүрүн тэрилтэтэ куо-ракка баар, биһиги Нам улууһу-гар филиал буолабыт. 2006 сыл-тан үлэлиибит, бастаан И. Винокуров уул. баар этибит, би-лигин Чернышевская улуссаға урукку гранильнай завод дьэ-тигэр көстүбүт. Сүүрбаччэ уур-дарааччы (вкладчик) баар. Бүгүнгү күнгэ 400-кэ клиен-нээхпит. Бастайааннай клиен-нэрибит 3-4-тэ кредит ыллылар, кинилэргэ улахан болгомтобу-тун уурабыт уонна инникитин суумаларын 50 тыһ. солк. диэри үрдэтэбит. Үлэлээбэт пенсио-нердарга 10 тыһ. солк. диэ-ри поручителэ суох биэрэ-бит.

Манна диэн эттэххэ, са-амай үчүгүйдик төлөһөр клиентэрибитинэн пенсио-нердар буолаллар, кинилэр ый айы пенсиялара кэллэ да төлөөн иһэллэр. Биһиэхэ төлөөбөт киһи аһыйах. Суут-танааччылары кытта сана үлэлэһэн эрэбит, ол курдук 2008 сыл балаһан ыйыттан сағалаан сууттанар дьон баар буоллулар.

Тоҕо төлөөбөттөрүй диир бу-оллахта, биричинэ элбэх: үлэ-лэригэр уурайаллар, сокраще-ниега түбэллэр, хамнастара кэлбэт. Үксүгэр үлэтэ суох бу-олан кыяан төлөөбөттөр. Төлөспөт дьону кытта бары ко-оперативтары бииргэ үлэлээр-гэ ынырабын.»

УГААЙЫЛААХ ИЭС ЫЛЫ

Болгомтолоох дьон милиция сводкаларыгар куруук О.В. Христофорова диэн аат тахса-рын өйдөөн көрбүт буолуохта-ахтар. Бу олох «уникальной» түбэлтэ. Экономическай буруй-дары утары охсунар отделение (ОБЭП) старшай оперуполномо-ченнайин Д.Н. Никифоровы кытта кэпсэтэбин. Киһи бийыл экономическай буруйга 8 холу-обунай дьыала тэриллибитин туһунан кэпсиир. Киһи сөҕөрө диэн, бу дьыалалар бары О.В. Христофороваға тэриллибит-тэр. 2006 сылтан сағалаан гр-ка Христофорова дьонтон (бииргэ үлэлээбит коллегалара, бииргэ үлэли сылдыар дьон, урут ос-куолаға үөрэммит кылааһыннь-ыктара, оҕотун кылааһын са-лайааччыта о.д.а.), олох элбэх киһиттэн харчы иэс ылар идэ-лэммит.

Иэс ыларын таһынан поручи-тель оңостор, кинилэр аатта-рынан бэйэтигэр кредит ылла-рар, быһата, бары албаһы бары-тын туһанар эбит. Киһи дыксинэрэ, бу иэстэрин ханан да, кимиэхэ да төлөөбөт, «Бэйэ-бит кэһэйин, тоҕо биэрбикки-тий?» диир эбит. Иэстээхтэр эки-кирэтиһэ сатыыллар да кырдь-ыктарын була иликтэр. Сорохторо милицияға сайба-лыанна суруйбуттар. Д.Н. Ни-кифоров этэринэн, билигин да киһи аатыгар сайабылыанна суруйуон бағалаах элбэх. Били-гин Христофорова араспааннь-атын уларыттыт (куотунаары буолуо) уонна атын куоракка (хата республика иһигэр) дьэиэ атылылаһан олорор үһү. Маньк биир Сунтаар дьахтара ирдэ-билгэ сылдыар.

2008 с. бэс ыйын 30 к. Нам оройуоннаағы суута Христофо-рова О.В. уонна өссө киниэхэ көмөлөспүт икки дьахтар ааты-гар Дьокуускай куоракка баар «Выбор» потребительскай коопе-ратив түһэрбит ирдэбилинен кооператив туһатыгар иэстэрин төлөтөр туһунан 2-124-2008 №-дээх гражданный дьыалаға бы-һаары таһаарбыт.

В. РЫКУНОВА

(Бүтүүтэ бэчээттэниэ)

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

Василий ПРОКОПЬЕВ: «ОБОЛОРБУН РЕСПУБЛИКА СБОРНАЙЫГАР КИЛЛЭРИЭМ»

Соторутааҕыта Наммыт улууһун эдэр, норуоттар икки ардыларынааҕы кылаастаах спорт маастара, дуобатчыт Василий Прокопьев Ханты-Мансийскайга Россия үрдүнэн ытыллыбыт IV - с спортивнай ооньууларга ситиһилээхтик кыттан кэллэ. Бу улахан түһүлгэҕэ Саха сириг хамаандата I миэстэни ылары ситистэ, ону сэргэ Василий I дуоскаҕа эмиэ чемпионнаан дойдутугар кыайыыны аҕалла. Күндү аҕааччылар, хаһыаптыгыгар бүгүн Намнааҕы спортивнай оскуола дуобакка тренерэ Василий Прокопьев ыалдьыттыр.

— Василий, бу үрдүк ситиһигинэн эвэрдэлибин. Баһалыста, бу сырын туһунан аҕааччыларга, спорду таптааччыларга кэспии түс эрэ.

— Баһыбыа. Бу Ханты-Мансийскайга ыгытыллыбыт күрэхтэһиигэ Саха сириттэн аҕыс спортсмен, икки бэрэстэбиитэл, икки гиревик, үс дуобатчыт, үс саахыматчыт буолан күрэхтэһэн кэллибит. Нам улуһунтан иккиэ буолан сырыттыбыт. Ол курдук миигин кытта Максим Попов сырытта. Күрэхтэһиигэ Россия араас регионнарыттан 24 хамаанда кыттыгыны ылла. Бары да күүстээх утарсааччылар. Саха сирин дуобакка хамаандата бастакы миэстэни ылары ситистибит уонна мин бэйэм дуоскабар бастаатым.

— Дуобатынан хаһаангыттан саҕалаан дьарыктанабын? Ким эйигин бастаан спорт бу көрүнэр уһуйбутай?

— 10 сааспыттан саҕалаан дьарыктаммытым. Бастакы тренерим Леонтьев Иван Романович буолар. Кини миигин 1994 сыллаахтан 2002 сылга диэри дьарыктаабыта. Дуобат быраабылатыгар, албаһыгар, кийтэрэһигэр кини үөрөппитэ, олук уурбута.

— Туохтан сылтаан дуобатынан дьарыктаммыккыны эбэтэр хайаан да дуобатчыт буолуом диин бигэ санаалаах эһин дүү?

— Эппитим курдук 10 сааспыттан саҕалаан дьарыктаммытым. Арай биридэ миигинээбэр балыс оҕолор дуобатты оло-роллорун көрбүтүм уонна кинилэри кытта оонньообутум. Онно хотторон кэбинэммин улахан кыһыйбытым. Онтон ыла

күн аайы кэлэн ооньуур буолбутум, онтон сыһыа-баайа үөрэнэн ылларан кэбиспитим.

— Бастакы ситиһигин өйдүүгүн дуо?

— Бастакы ситиһибинэн 1997 сыллаахха Дьокуускайга ытыллыбыт «Чудо-шашки» диин күрэхтэһиигэ кыттан үһүс миэстэни ылбытым буолар. Онтон ыла күрэхтэһиилэргэ курутун кыттабын.

— Дуобаттан ураты ханнык эмэ спорт көрүгүнэн дьарыктанабын дуо?

— Остуол тенниһин ооньуурбун олус сөбүлүүбүн. Иллэн бириэмэлэнним да теннистиибин. Этэргэ дылы, «для своего удовольствия».

— Билигин бэйэң оҕолору үөрэтэр эбиккин дии. Хас оҕо эйиэхэ дьарыктанарый уонна ордук кэскиллээх оҕолорунан кими ааттыһар ээти?

— Аҕыс оҕо миэхэ дьарыктанар. Бу оҕолору 2008 сылтан үөрэтэбин. Эрдэ атын тренергэ сылдыбыттар. Ордук чорботон ааттыахпын сөп Сивцев Айталы, Федоров Айысханы, Гаврильева Нюргуняны. Сэмэй си-

тиһиллэрдээхтэр, барыта иннибитигэр. Оҕолорум быраҕан кэбиспэккэ дьарыктаныхтарын эрэ наада.

— Эң республикаҕа рейтинг хасыйыт? Эйигиттэн үрдүк рейтингнээх дуобатчыттар кимнээхтэрий?

— Республикаҕа уон иһигэр киирээбин дииххэ сөп. Мин үрдүбүнэн биллэр дуобатчыттарбыт Иван Токусаров, Гаврил Колесов, Василий Кычкин уонна, биллэн туран, биридүйүлээхтэр Александр Азаров бааллар.

— Улахан ситиһилэргин кэспин дуо?

— 2000 сыллаахха Санкт-Петербурга ытыллыбыт күрэхтэһиигэ уолаттарга Россия чемпиона буолбутум, 2000 с. «Азия оҕолоро» норуоттар икки ардыларынааҕы ооньууларга I дуоскаҕа иккис миэстэни ылбытым. 2001 с. Звенигород куоракка буолбут Россия чемпионатыгар иккис миэстэни ылбытым, эмиэ бу сылга Евпатория куоракка аан дойдуну чемпионатыгар уолаттарга III миэстэни ылбытым, 2002 с. Белая Церковь куоракка эмиэ аан дойдуну чемпионатыгар үһүс миэстэни ылары ситиспитим.

— Инникитин тугу былааныйыһыт?

— Бу үөрэтэр оҕолорбун үчүгүйдик дьарыктаан республика састаабыгар киллэрэр санаалаахпын.

— Бу үгүс күрэхтэһилэргэ бараргар-кэлэргэр суолун иһин ороскуотун кимнээх уйуналларыт?

— Биһигини тыа хаһаайсытыбатын министерствота олус өйүүр. Саха сирин хамаандатын номнуо үсүһүн улахан күрэхтэһиигэ үбүлээн ытта. Спорт комитета төһө кыалларынан көмөлөһөр. Чугас дьонум: кэргэним Валерия, ийэм Вера Васильевна, тренердэриб Иван Романович Леонтьев, Александр Гаврильевич Азаров улахан күүс-көмө, өйөбүл буолаллар. Кинилэргэ түгэниэн туһанан улахан махталбын хаһыат нөңүө тиэрдэбин.

Кэлэстэтэ Ирина РЕЕВА

Профсоюзтар олохторуттан

БАСТЫННАР ОДЬКХ-ҕА БААЛЛАР!

Улууска биридүйүлээх, үгүс үлэһиттээх тэрилтэни олох-дьаһах коммунальнай хаһаайсыбата буолар. Үлэни-хамнаһы сэргэ тэрилтэ сыһыаннаһы табыгастаахтык, үрдүк тэрээһиннээхтик ылар. Ол курдук номнуо 5-с төгүлүн улуустааҕы ОДЬКХ үлэһиттэрин спартакиадаһын тэрийэр. Бу үгүскэ кубулуйбут спорт бырааһынныыга бийыл Түбүгэ ытыллына.

Барыта 32 киһилээх 6 хамаанда 7 көрүгүнэ күөн көрүстэ. Ол курдук хапсаҕайга, мас тардыһытыгар, саахымакка, дуобакка, теннискэ, волейболга, ханаат тардыһытыгар күрэхтэстилэр. Хамаандалар хоту, собуруу, өрүс уңуордар, киин, Хатын Арыы, оройон киинэ диин арахан оонньоотулар. Тыһааһынаах илин-кэлин түсүһүү кэнииттэн маннайгы миэстэни ыраас кыайыыны ситиһэн өрүс уңуордар (сал. А. Мухин) ылан ылылар. Иккискэ хотулар (сал. В. Васильев), үһүскэ собуруунулар (сал. В. Рожин) тигистилэр.

Күрэхтэһии кылаабынай судьуйата, Хатын Арыы учаастагы начальнига А.К. Алексеев спартакиада туһунан санаатын манньк үлэстэр: «Быйылгы күрэхтэһии туох да энкилэ суох үрдүк таһымга ытыллына. Хамаандалар бары да күүстээхтэрэ, кыахтаахтара сөхтөрөр. Сылтан-сыл тупсан, эбиллэн иһэллэр, ону тэнгэ күрэхтэһии хатыһылаах, тыһааһынаах буолан иһэр. Өрүс уңуордар үһүс төгүлүн бастаатылар.

Спартакиада бэһис төгүлүн ытыллылар буолан, үлэһиттэр, ол

эбэтэр спортсменнар спортивнай тыһынаахтар, үөрүйэхтэр, үрдүк бэлэмнээхтэр. Кинилэр истэригэр биридүйүлээн көрүгүнэ улуус сүүмүрдэммит хамаандатыгар киирэн күрэхтэһэр уолаттар бааллар. Манньк ооньуулар чөл олоххо, бэрээдэктээх буолууга ыһыраллар-ууйаллар.

Бу ооньуулар түмүктэринэн бастыһынар сүүмүрдэни Кэбээйи улууһун Сангарыгарытыгытылаах республикатааҕы күрэхтэһиигэ барыахтара.

Бу курдук күн бастакы аңарыгар күрэхтэһэн илин-кэлин түсүһөн баран, кизһэтин ОДЬКХ үлэһиттэрин күнүгэр аналаах дьоро кизһэ буолла. Манна бастыһынар улуус баһылыга А.И. Ильинтэн, ОДЬКХ улуустааҕы салаатын директора Н.В. Игнатьевтан грамоталарынан, махтал суруктарынан бэлэстэннилэр. Итиэннэ биридүйүлээн учаастак-

тарыгар эвэрду суруктары, өйдөбүннүк бэлэхтэри туттардылар.

Дьоро кизһэ үлэһиттэр күүстэринэн тэриллибит ырыалаах-тойуктаах кэнсиэринэн түмүктэннэ. Бэлиэтээн эттэххэ, күнүс мээчиктээн тэйбит, мас тардыһан хачыктыспыт, халбас харата хапсаҕайдабыт эрэттэр, аны сыһааҕа тахсан ылаан дьизэрттилэр, хомустаан дьурулаттылар. Оон бары өттүнэн талааннаах үлэһиттэр буолан биридүйүлэр.

Кулун тутар 26-28 кк. Сангарга 5-с төгүлүн ытыллыбыт киин улуустар спартакиадаларыгар биһиги 35 киһиттэн састааптаах хамаандабыт баран бастакы миэстэни ылан кыайыы көтөлөөх эргилиннэ. Кинилэр манна Хангалас, Горнай, Кэбээйи, Дьокуускай куорат бастыһынарын кытта күөн көрүсөн тыһааһынаах күрэхтэһиилэр түмүктэринэн иннилэрин биэрбэттилэр. Бастыһынарын хапсаҕайга түргэн-тарҕан туттуулаах, сыһаа, сылбырҕа Семен Игнатьев (суоппар, Нам), мас тардыһытыгар Гаврил Петров (суоппар, Нам), Алексей Исаков (хачыгаар, Арбын), Алексей Пятыйкин (хачыгаар, Арбын), саахымакка бэһис төгүлүн бастаабыт Анатолий Васильев (газооператор, Модут), Майя Матвеева (газооператор, Модут) ааттанылар.

Хамаанданы директор Н.В. Игнатьев, тренер А.К. Алексеев, профсоюз председателэ С.Г. Кокарев салайан илдьэ сырыттылар.

Л.УВАРОВСКАЯ

ТУСТУУ САЙДАРЫН ТУҢУГАР

Олунньу саҕатыгар Модукка ССРС норуоттар икки ардыларынааҕы спорт маастара Е.Н. Алексеев үйэ аңардаах үбүлүөйүтэр аналлаах киин бириһигэр ыччаттарга көңүл тустууга республикатааҕы турнир үрдүк таһымнаахтык буолан аастыга.

Егор Николаевич биһиэхэ 1991 сыл күһүнүгэр тустуу тренери-нон ананан үлэли кэлбитэ. Холку, борустуой, эйэҕэ майгылаах уолу олохтоохтор үөрэ көрсүбүттэрэ. Бастаан кэлээт үлэлиригэр усулуобуйа олох суоҕа. Эрчиллэр дьиз итигэр систиэмэтэ электротрическэй этэ (ТЭН), тымныы, кыараҕас, харана дьизэҕэ эбии тимири оһох киллэрэн оттунан элбэх түбүгү көрсүбүтэ. Ол да буоллар үлэлиэн баҕалаах уол онтон чаҕыйбатаҕа, киин эрчийэр оҕолоро нэһилиэк, улуус чизһин көмүскээбиттэрэ.

Уһуйан таһаарбыт боотурдара: Вадим Семенов — көңүл тустууга РФ уонна хапсаҕайга СР спорт маастара, 2008 сыл республикаҕа «Бастың хапсаҕайдыт» номинация хаһаайына, билигин Нам спортивнай оскуолатыгар тренердир; Тимофей Дьяконов — хапсаҕайга, мас тардыһытыгар, көңүл тустууга улуус хас да төгүллээх чемпиона, призера, Забайкальскай байыаннай окурук рукопашнай бойга хас да төгүллээх чемпиона, призера, билигин армияҕа контрагын сулуоспалы сыйдыр; Игорь Сандулин — эдэр-дэргэ РФ призера, Красноярскайдааҕы физкультура уонна спорт

институтун студена, Владимир Макаров — спорт маастарыгар кандидат, Намнааҕы профлиейгэ тренердир; бырааттыы Николай, Ефим Гоголевтар эмиэ көңүл тустууга элбэх ситиһилээхтэр, Николай СГУ ФО преподавателлиир, Ефим Намна ТХУ начальнигы солбуһааччытынан үлэлиир. Егор Николаевичка эрчиллибит боотурдар элбэхтэр, билигин да спорт араас көрүгүнэригэр активнайдык кытталлар, нэһиликтэрин чизһин көмүскүүллэр, иллэн кэмнэрин спортзалга туһалаахтык атаараллар.

Егор Николаевич билигин бэйэтин программатынан кыра кылаастартан саҕалаан оскуола оҕолорун эрчийэр. Кини үөрэнээччилэрэ Айсен Протодьяконов, Алгыс, Андрей Тереховтар, Саша Винокуров, Саша Шамаев, Мичил уонна Семен Ивановтар, Саша Дьяконов, Саша Аргунов, Айаал Никитин, Кинита Леонтьев у.д.а. оскуолаларын чизһин ситиһилээхтик көмүскүүллэр.

Иллэн кэмигэр Егор Николаевич саамай сөбүлүүр дьарыга булт буолар. Табаарыстарын кытта сааскы-күһүнүгү куска, кубоаха, мунхаҕа сыйдыарын олус сөбүлүүр. Олорун аргыһынан Ольга Петровна-лыын түөрт оҕону улаатыннан атахтарыгар туруоран эрэллэр, биридүйүлээн элбэхтэр. Кини кэлиэйттэн ыла биһиэхэ тустуу биллэрдик сайынна, оон модуттар күтүөшпүтүнэн киэн туттабыт.

Е.Н. Алексеев тус ситиһилэрин кылгастык билиһиннэрэбин: 1980 с. - РСФСР уонна САССР чемпиона, 1981 с. ССРС Сэбиллэнилээх Күүстэрин, РСФСР чемпионаттарын призердара, 1982 с. - «Сельская жизнь» хаһыат норуоттар икки ардыларынааҕы турнирын призера, 1983 с. - Монголияҕа «Интернационал» турнир, Эстонияҕа спартакиада чемпиона, 1984 с. - РСФСР Кубогын призера, Бүтүн Россиятааҕы студенттар ооньууларын чемпиона, ССРС ооньууларын үрүн көмүс призера, 1985 с. - САССР чемпиона, 1986 с. - Бүтүн Союзтааҕы XXI универсиада классическай тустууга үрүн көмүс призера, 1987 с. - А. Медведь бириһигэр турнир призера, Саха сирин чемпиона, 1988 с. - РСФСР призера, Россия профсоюзтарын чемпиона, ССРС профсоюзтарын үрүн көмүс призера, 1976-1988 сс. - Россия, ССРС «Урожай» уонна «Спартак» обществоларын, Сибиир уонна Дальнай Восток элбэх төгүллээх чемпиона уонна призера.

Иван ГОГОЛЕВ, Модут

СПОРТУОН ДОБОРОҕОН

Никольскай нэһилиэгин дьоно-сэргэтэ үлэни-хамнаһы сэргэ улуус спортивнай олохторунан туора турбаттар. Араас күрэхтэһиилэргэ кыра кылаас оҕолоруттан кырдыаҕаһыгар тийэ үөрө-көтө кытталлар. Оскуолабыт оҕолоро дуобатынан умсугуйан туран дьарыктаналлар. Кинилэри Саха республикатын үөрэҕириттин туйгуна Леонтьев Иван Романович дьарыктыыр. «Олунньу 7 күнүгэр буолбут улууска бастыһы иһин «Дуобат Баһылай» бириһигэр ытыллыбыт күрэххэ оҕолорбут кыттан, кэжкэ ситиһиллэрдэх кэлиилэр: 1-кы кылаас үөрэнээччитэ Чабыева Лиана 2-с миэстэҕэ, 2-с кылаас үөрэнээччитэ Эверстов Веса 3-с миэстэҕэ, 4-с кылаас үөрэнээччилэрэ Тихонова Дуна 2-с миэстэҕэ, Титов Коля 4-с миэстэҕэ тигистилэр», — диин Иван Романович үөрүүтүн үлэстэр.

Бу курдук нэһилиэкпит дьоно-сэргэтэ спорт араас көрүгэр көхтөөхтүк кытталлар, чөл олох туһугар охсуһаллар. Нэһилиэккэ спортинструкторынан Олесов Вячеслав Иванович бэһис сылын үлэлиир. Урукку өттүгэр нэһилиэк ыччата, дьоно-сэргэтэ, спорт сайдытыгар хаалылаах эбит буоллаҕына, билигин хамсааһын үчүгэй өттүгэр сыһарыыта харааха быраҕыллар. Волейболга, баскетболга, теннискэ хамаандалар тэрилиннилэр. Хамаандалар састааптарыгар ыччат элбэҕэ инникитин эрэли үөскэтэр. Улууска ытыллылар күрэхтэргэ өрүү кытталлар. 2008 с. түмүгүнэн, кыра нэһиликтэр итэригэр улуус иһинэн куоталаһыга, Никольскай нэһилиэгэ Бочуотунай грамотанан, кубогунан наҕараадаланна. Дуобатчыттарыт хамаандаларыгар уопуттаах спортсменнар: Баишев А.Е., Нератов Н.Е., Леонтьев И.Р., Ипполитова Е.Е. уонна спорт маастарыгар кандидат Аммосов А.Д. бааллар.

Вячеслав Ивановичтан туох былааннааһын, баҕа санаатын ыйыталаһпыһар манньк эппиэттэтэ: «Кэлигэ-барыыга, бары да өттүнэн баһылыктыт Шелковников Д.Г. өрүү көмөлөһөр, махталбыт улахан. Инникитин улахан бириһиттэрдээх күрэхтэргэ кыттар баҕалаахпыт. Спортсалабыт суоҕа, спортивентарь суоҕа атахтыыр. Эрчиллэр сылтан Хамаҕаттаҕа, Партизанна таһылабыт. Бу ый 21 күнүгэр Партизан нэһилиэгин кытта сэтгэ көрүгүнэ табаарысты көрсүһүүнү ытыһахтаахпыт. Чөл олохтоох, бөҕө туруктаах, доробуй ыччаттардаах буолар туһугар үлэли-хамсы олоробут», — диин кэпсээнин түмүктүүр.

Т. НИКОЛЬСКАЯ

PDF Compressor Free Version

Понедельник, 6 апреля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.40 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Т/с «Агент национальной безопасности»
13.20, 04.30 Х/ф
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Давай поженимся!
17.00 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.10 Жди меня
20.00 Т/с «Жаркий лед»
21.00 «Время»
21.30 Т/с «Шальной ангел»
22.30 Д/ф «Выжить вопреки»
23.40 Познер
01.00 Гении и злодеи
01.30 Х/ф «Горячие головы»
02.50 Х/ф «Заговорщики»

Вторник, 7 апреля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Т/с «Агент национальной безопасности»
13.20, 04.20 Х/ф
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Давай поженимся!
17.00 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.10 Пусть говорят
20.00 Т/с «Жаркий лед»
21.00 «Время»
21.30 Т/с «Шальной ангел»
22.30 Д/ф «Клара Румянова. Последние 24 часа»
23.50 Х/ф «Вторжение»
02.00 Х/ф «Смертельная охота»
03.40 Т/с «Пропавшая»

Среда, 8 апреля

Понедельник, 6 апреля

10.45, 10.00 Хоккей
12.45, 15.00, 18.55, 23.15, 03.45, 07.15, 15.10 Вести-спорт
13.00, 14.15 Зарядка с чемпионом
13.15, 13.55 М/ф
13.45 Мастер спорта
14.30 Путь Дракона
15.15 Футбол
15.50 Футбол
15.50 Баскетбол
18.00 Спортивная гимнастика
19.05, 09.30 Летопись спорта
19.35 Футбол
21.30 Баскетбол
23.25 Биатлон. Женщины
00.30 Хоккей
04.05 Биатлон. Чемпионат России
05.05 Неделя спорта
06.10 Российский покерный тур
07.25 Рыбалка с Радзишевским
07.45 Футбол

Вторник, 7 апреля

12.00 Страна спортивная
12.45, 15.00, 19.00, 23.45, 03.05 Вести-спорт
13.00, 14.15 Зарядка с чемпионом
13.15, 13.55 М/ф
13.45 Мастер спорта
14.30 Летопись спорта
15.10, 22.40 Неделя спорта
16.15 Баскетбол
18.25 Спортивная гимнастика
19.10 Скоростной участок
19.45 Футбол
21.40, 03.25 Футбол России
23.55 Биатлон
04.30 Футбол
06.45 Футбол
08.45 Футбол
09.35 Баскетбол

Среда, 8 апреля

11.40 Футбол России
12.45, 14.40, 18.55, 23.25, 03.45 Вести-спорт
13.00, 14.15 Зарядка с чемпионом
13.15, 13.55 М/ф
13.45 Мастер спорта
14.30 Рыбалка с Радзишевским
14.55 Биатлон

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Т/с «Агент национальной безопасности»
13.20 Х/ф
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Давай поженимся!
17.00 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.10 Пусть говорят
20.00 Т/с «Жаркий лед»
21.00 «Время»
21.30 Т/с «Шальной ангел»
22.30 Х/ф «Красный дракон»
02.00 Х/ф «Увольнение до полуночи»
04.00 Т/с «Пропавшая»

Четверг, 9 апреля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Т/с «Агент национальной безопасности»
13.20, 04.20 Х/ф
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Давай поженимся!
17.00 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.10 Пусть говорят
20.00 Т/с «Жаркий лед»
21.00 «Время»
21.30 Т/с «Шальной ангел»
22.30 Человек и закон
23.50 Х/ф «Идентификация Борна»
02.00 Х/ф «Где угодно, только не здесь»
03.50 Т/с «Пропавшая»

Пятница, 10 апреля

05.00- Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.05 Малахов+
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Агент национальной безопасности
13.20, 05.30 х/ф
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Давай поженимся!

17.00 Федеральный судья
18.20 След
19.10 Пусть говорят
20.00 Поле чудес
21.00 Время
21.30 Большая раздача
22.30 Юридический диктант
02.30 Несколько хороших парней
04.40 Старт №100

Суббота, 11 апреля

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Фиктивный брак
07.20 Играй, гармонь любимая!
08.10 М/ф
09.00 Слово пастыря
09.20 Здоровье
10.10 Смак
10.50 Олег Табаков. Достояние республики
12.10 Кого ударит молния?
13.20 Юбилей Андрея Демментьева: Все начинается с любви
15.10 Без права на ошибку
16.50 Эдвард Радзинский: Наполеон. Жизнь и смерть
18.00 Кто хочет стать миллионером?
19.00, 21.15. Ледниковый период: глобальное потепление
21.00 Время
22.20 Прожекторперисхилтон
23.00 Что?Где?Когда?
00.20 Тройной форсаж: Токскийский дрифт
02.10 Опыленный борьбой
03.40 Сумасшедший Гонконг
05.10 Х\ф

Воскресенье, 12 апреля

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Прости нас, первая любовь
07.40 Армейский магазин
08.20 М/ф
09.10 Умницы и умники
10.10 Непутевые заметки
10.30 Пока все дома
11.20 Фазенда
12.10 Спортлото-82
13.50 Не хочу жениться
14.50 Доктор Дулиттл
16.00 Фамилия. Боярский.
17.20 Фото моей девушки
19.00, 22.00 Две звезды
21.00 Время
23.00 Футбол.
01.00 Королева
03.10 Охотники за привидениями-2

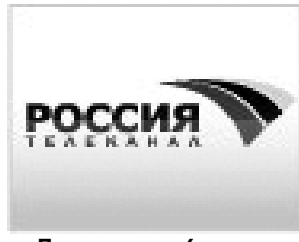
«Локомотив» (Ярославль)» Ак Барс» (Казань). Прямая трансляция.
06.05 Профессиональный бокс. Мигель Котто (Пуэрто-Рико) против Антонио Маргарито (Мексика)
07.55 Биатлон. Чемпионат России. Марафон. Мужчины.
10.00 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. Финал «Локомотив» (Ярославль)» Ак Барс» (Казань)

Суббота, 11 апреля

12.00 Баскетбол. НБА. Потрленд-Лос Анджелес лейкерс. Прямая трансляция.
15.00, 19.10, 22.30, 03.55, 06.25, 15.10, 04.15 Вести-спорт
15.15 Летопись спорта
15.45 Будь здоров!
16.15 Футбол. Кубок УЕФА. 1/4 финала
18.10 Футбол. Обзор Кубка УЕФА
19.20 Футбол России. Перед туром.
19.55 Футбол. Премьер-лиги. «Москва» (Москва)» «Спартак» (Москва). Прямая трансляция
21.55 Футбол. Журнал Лиги чемпионов
22.50 Футбол. Чемпионат Италии.
00.55 Баскетбол. Чемпионат России.
02.45 Профессиональный бокс.
04.25 Футбол. Чемпионат Италии
06.35 Футбол. Чемпионат Италии
08.30 Биатлон. Чемпионат России

Воскресенье, 12 апреля

10.30 Баскетбол
13.15, 15.00, 19.50, 22.15, 02.00, 06.10, 15.10, 02.20 Вести спорт
13.25 Баскетбол
15.15 Страна спортивная
15.45 Гослото
15.55, 08.40 Футбол
17.55 Баскетбол
20.00 Баскетбол
22.30 Хоккей. КХЛ.
02.30 Футбол
04.25 Баскетбол
06.20 Баскетбол
08.10 Летопись спорта.

Понедельник, 6 апреля

05.00, 07.10, 07.41 «Доброе утро, Россия!»
07.07, 07.35, 11.25, 14.20, 17.25, 20.30 Местное время. Вести-саха
08.55 Х/ф «Любовь как мотив»
10.50, 17.50, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.45 Т/с «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона»
14.40 Т/с «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона»
16.30 Т/с «Однажды будет любовь»
19.00 Т/с «Кармелита. Цыганская страсть»
20.50 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 Т/с «Тайны следствия»
22.50 «Мой серебряный шар» Валентин Зубков»
23.50 «Вести+»
00.10 Х/ф «Грех»

Вторник, 7 апреля

05.00, 07.10, 07.41 «Доброе утро, Россия!»
07.07, 07.35, 11.25, 14.20, 17.25, 20.30 Местное время. Вести-саха
08.55 «Под маской шутника. Никита Богословский»
09.50 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
10.50, 17.50, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.45 М/ф «Маша больше не лентяйка»
11.55 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
13.00 Т/с «Гонка за счастьем»
14.40 Т/с «Марш Турецкого»
15.35 «Суд идет»
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
18.00 Т/с «Однажды будет любовь»
19.00 Т/с «Кармелита. Цыганская страсть»
20.50 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 Т/с «Тайны следствия»
22.50 Премьера. «Осторожно! Ген скорпиона»
23.50 «Вести+»
00.10 Х/ф «Выше холма»
02.00 «Горячая десятка»

Среда, 8 апреля

05.00, 07.10, 07.41 «Доброе

Понедельник, 6 апреля

07.00 «Новый день»
17.00 Новости
17.30 ДТРА «Полярная звезда». Родной мой край
18.00 «Саха Сирэ — Якутия»
18.20 Спецрепортаж: Этиллибиты ситэрэн...
18.45 «Чэгиэн» Аһаҕас эфир
19.30 «Федерация»
20.00 «Улуус» программа көрдөрөр: Мэнгэ-Хангаластаабы филиал
20.30 «Саха Сирэ — Якутия»
21.00 «Сарыал» Саха музыкалы аныгы Өрүттэрэ
21.30 Эпизод свершений: Люди. События. Факты
21.55 «Клипмейкер»
22.10 «Саха Сирэ — Якутия»

Вторник, 7 апреля

07.00 «Новый день»
17.00 Новости
17.30 ТВ-спорт: Физкультурно-спортивное движение Якутии
18.00 «Саха Сирэ — Якутия»
18.20 «Эргимтэ»
18.35 «Реальный шаг»
18.55 «Чурапчы саргыта — гимназия»
19.20 «Идэбин таба тал»
19.30 «Стратегия республики»
20.00 «Улуус» программа көрдөрөр: Хангаластаабы филиал
20.30 «Саха Сирэ — Якутия»
21.00 «Кэпсиэ»
21.,20 «Клипмейкер»
21.50 «Золотые мгновения якутского спорта»
22.00 «Саха Сирэ — Якутия»

утро, Россия!»
07.07, 07.35, 11.25, 14.20, 17.25, 20.30 Местное время. Вести-саха
08.55 «Поющее оружие. Ансамбль Александра»
09.50 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
10.50, 17.50, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.45 М/ф «Маша и волшебное варенье»
11.55 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
13.00 Т/с «Гонка за счастьем»
14.40 Т/с «Марш Турецкого»
15.35 «Суд идет»
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
18.00 Т/с «Однажды будет любовь»
19.00 Т/с «Кармелита. Цыганская страсть»
20.50 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 Т/с «Тайны следствия»
22.50 Премьера. «Сталинские соколы. Крылатый штрафбус»
23.50 «Вести+»
00.10 Х/ф «Лох — победитель воды»

Четверг, 9 апреля

05.00, 07.10, 07.41 «Доброе утро, Россия!»
07.07, 07.35, 11.25, 14.20, 17.25, 20.30 Местное время. Вести-саха
08.55 К юбилею. Премьера. «Кошкин дом. Юрий Кукачев»
09.50 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
10.50, 17.50, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.45 М/ф «Птичка тари»
11.55 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
13.00 Т/с «Гонка за счастьем»
14.40 Т/с «Марш Турецкого»
15.35 «Суд идет»
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
18.00 Т/с «Однажды будет любовь»
19.00 Т/с Кармелита. Цыганская страсть»
20.50 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 Т/с «Тайны следствия»
22.50 «Аида Ведищева. Где-то на белом свете...»
23.50 «Вести+»
00.10 Х/ф «Тайны «Ночного дозора»

Пятница, 10 апреля

05.00, 07.10, 07.41 Доброе утро, Россия!
07.07, 07.35, 11.35, 14.20, 20.30 Местное время. Вести-Саха
08.55 Мусульмане
09.05. Мой серебряный шар.

Среда, 8 апреля

07.00 «Новый день»
17.00 Новости
17.30 «Дневник юнкора». Родной мой край
18.00 «Саха Сирэ — Якутия»
18.20 «Бизнес-формула»
18.40 «Социум» прямой эфир: Новая система оплаты труда
19.30 «Парламентский вестник»
20.00 «Улуус» программа көрдөрөр: Томпонский филиал
20.30 «Саха Сирэ — Якутия»
21.00 «Клипмейкер»
21.30 «Тыа сирэ»: Кэрэни кэрэхсээн...
21.30 Итоги недели
22.10 «Клипмейкер»
22.25 «Сага кэм»
22.40 «Саха Сирэ — Якутия» (по спутниковой системе распространения)

Четверг, 9 апреля

07.00 «Новый день»
17.00 Новости
17.30 «Дом, где сбываются мечты...» (ТРК «Алмазный край»)
17.45 «Кэскил»: Аманас кураба
18.00 «Саха Сирэ — Якутия»
18.20 «Оһуор-мандар абылаҥа» Норуот маастара Вячеслав Кулачиков
18.50 «В мире профессий»
19.00 «Правительственный час»
20.00 «Улуус» программа көрдөрөр: Намнаабы филиал
20.30 «Саха Сирэ — Якутия»
21.00 «Клипмейкер»
21.30 «Реальный шаг»
21.50 «Нам добрый оставить положено след...» К 100-летию со дня рождения академика Л.В. Киренского (ТВ «Амга»)
22.40 «Клипмейкер»
22.40 «Саха Сирэ — Якутия» (по спутниковой системе распространения)

Занаида Райх
10.05 Улицы разбитых фонарей
11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести
11.55 Утро попугая Кеши
12.05 Улицы разбитых фонарей
13.00 Гонка за счастьем
14.40 Марш Турецкого
15.35 Суд идет
16.30 Кулагин и партнеры
17.25 Вести-Дальний Восток
18.00 Однажды будет любовь
19.00 Кармелита
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Премьера. Кривое зеркало. Театр.
23.30 Люблю тебя до смерти
01.25 Адвокат дьявола

Суббота, 11 апреля

05.30 713-й просит посылку
06.45 Вся Россия
07.00 Сельский час
07.30 Диалоги о животных
08.00, 11.00, 14.00 Вести
18.10 Местное время. Вести-Московская область.
08.20 Военная программа
08.45 Субботник
09.20 Метро
11.10 Местное время. Вести-Московская область.
11.20 Формула власти
11.50 Очевидное-невероятное
12.20 Комната смеха
13.15 Сенат
14.20 Местное время. Вести-Москва
14.30 Выстрел в спину фонарей»
16.20 Субботный вечер
18.15 Первая попытка
20.00 Вести в субботу
20.45 Первая попытка.
22.45 Мест
00.40 Клетка

Воскресенье, 12 апреля

05.30 Инспектор ГАИ
06.55 Смехопанорама
07.25 Сам себе режиссер
08.15 Утренняя почта
08.50 Бэтман
11.00, 14.00, 14.30 Вести
11.10 Местное время. Вести-Москва. Неделя в городе
11.50 Городок Дайджест
12.20 Сто к одному
13.15 Парламентский час
14.20 Местное время. Вести-Москва
14.50 Честный детектив
15.20 Премьера. Смеяться разрешается
17.10 Танцы со звездами. Сезон-2009
20.00 Вести недели
21.05 Специальный корреспондент
21.35 Малахольная
23.45 Ударная сила
01.40 Звезды падали на Генриэтту

Пятница, 10 апреля

07.00 Новый день
18.00 Саха сирэ-Якутия
18.20 Новые перспективы (ТРК «Алмазный край»)
18.35 Правовед
19.05 Харах дэлыгар. Ток-шоу
20.00 Улуус программата көрдөрөр: Сунтаардаабы филиал
20.30 Саха сирэ-Якутия
21.00 Аал-луук мас. О времени и о себе (Олег Шестинский)
21.30 Клипмейкер
21.45 Простые истины
22.25 Саха сирэ-Якутия

Суббота, 11 апреля

17.00 Геван: надежда и боль томмотских эвенков.
17.30 Тарбаахптыын астыаха
18.00 Истинг илдьит
19.00 Якутия лицом к миру
19.30 Саха сирэ. Күнтэн күн.
20.05. Финал интеллектуальной игры «Өркөн өй»
20.50 sakha next people
21.05 Сардаана
21.35 Субботный вечер на НБК
22.35 Саха сирэ. Күнтэн күн.

Воскресенье, 12 апреля

17.00 ДТРА «Полярная звезда»
17.55 Түннүк
18.20 Истинг илдьит
18.45 Бу күнгэ, бу сиргэ
19.15 Реальный шаг
19.30 Якутия. День за днем.
20.05 Филиал НБК «Саха» в Москве
20.35 ТВ-спорт.
21.20 Ылпыыр ырыам. А. Бурнашев айар кизэһэтэ
22.25 Якутия. День за днем.

Советует специалист

ВЫПЛАТА СРЕДСТВ ПЕНСИОННЫХ НАКОПЛЕНИЙ ПРАВОПРЕЕМНИКАМ УМЕРШИХ ЗАСТРАХОВАННЫХ ЛИЦ

В соответствии с Федеральным законом от 17.12.2001 г. № 173-ФЗ «О трудовых пенсиях в Российской Федерации» в случае наступления смерти застрахованного лица до назначения ему накопительной части трудовой пенсии по старости средства, учтенные в специальной части индивидуального лицевого счета, выплачиваются:

— родственникам застрахованного лица, к числу которых относятся его дети, в том числе усыновленные, супруг, родители (усыновители), братья, сестры, дедушки, бабушки и внуки независимо от возраста и состояния трудоспособности;

— лицам, указанным в заявлении застрахованного лица о порядке распределения средств, учтенных в специальной части индивидуального лицевого счета.

Документами, подтверждающими статус правопреемников, должны стать заявление застрахованного лица о порядке распределения средств, учтенных в специальной части индивидуального лицевого счета, заявление правопреемников на получение указанных средств, а также документы, удостоверяющие личность правопреемника.

Выплачиваться правопреемникам (родственникам) могут только средства, которые фактически поступили в Пенсионный фонд РФ и учтены в специальной части индивидуального лицевого счета.

В настоящее время правопреемники (родственники) имеют право обратиться в Управление пенсионного фонда по месту жительства для получения средств пенсионных накоплений. Если смерть застрахованного лица наступила до 24 мая 2005 года, то правопреемнику необходимо подать в Управление пенсионного фонда заявление и предоставить требуемые документы.

Если смерть застрахованного лица наступила после 24 мая 2005 года, правопреемники должны подойти с заявлением в течение 6-ти месяцев со дня смерти.

Если правопреемники обращаются после истечения 6-ти месяцев со дня смерти, то требуется восстановление срока обращения в судебном порядке.

Необходимо отметить, что Федеральный закон от 17.12.2001 г. № 173-ФЗ «О трудовых пенсиях в Российской Федерации» не предусматривает обязанности Пенсионного фонда РФ и его территориальных органов информировать

родственников умершего застрахованного лица о наличии у него пенсионных накоплений. Это означает, что вопрос выплаты указанных гражданам сумм пенсионных накоплений решается в рамках публичных правоотношений, когда территориальные органы Пенсионного фонда РФ обязаны осуществлять выплату сумм пенсионных накоплений только в отношении тех, кто обратится в Пенсионный фонд РФ.

В том случае, если лица, указанные в заявлении умершего застрахованного лица, не смогли по каким-либо причинам обратиться за суммами пенсионных накоплений в установленный срок, либо если в заявлении указаны неточные или ошибочные данные лиц, в пользу которых застрахованное лицо распределило пенсионные накопления, названные лица могут обратиться в суд за восстановлением своих прав.

Споры между правопреемниками умершего застрахованного лица и лицами, указанными в заявлении умершего застрахованного лица, не сумевшими обратиться за суммами пенсионных накоплений в установленный срок, также подлежат рассмотрению в судебном порядке.

При наличии соответствующего судебного решения, пенсионные накопления будут выплачиваться правопреемникам умершего застрахованного лица Пенсионным фондом Российской Федерации.

Управление ПФ РФ
в Намском улусе

РАСПОРЯЖЕНИЕ

01.04.2009 № 342-р

О ПРОВЕДЕНИИ МЕСЯЧНИКА ПО ОХРАНЕ ТРУДА В НАМСКОМ УЛУСЕ

Во исполнение распоряжения правительства Республики Саха (Якутия) от 21 марта 2009 года № 223-р «О проведении месячника охраны труда в Республике Саха (Якутия)», в целях усиления работы по улучшению условий и охраны труда работников, распоряжаюсь:

1. Провести с 01 по 28 апреля 2009 г. месячник охраны труда под девизом «Безопасные условия труда — дело каждого».

2. Утвердить Положение о проведении месячника охраны труда в МО «Намский улус» согласно приложения к настоящему распоряжению.

3. Улусной межведомственной комиссии по охране труда разработать и утвердить план мероприятий по проведению месячника охраны труда в Намском улусе.

4. Руководителям организаций, предприятий, независимо от формы собственности и ведомственной принадлежности организовать проведение месячника охраны труда.

5. Главам МО наслегов: а) Принять активное участие в проведении месячника охраны труда. б) Разработать план работы по улучшению условий и охра-

ны труда МО наслега. в) Рассмотреть на заседании коллегии МО (на сессии совета депутатов МО) состояние условий и охраны труда в организациях, предприятиях наслега. г) При администрациях МО наслегов, организациях, предприятиях организовать наглядную агитацию по охране труда, технике безопасности, пожарной безопасности (стенды, уголки). д) Предоставить сводную информацию по проведению месячника и аналитическую справку о состоянии условий и охраны труда в организациях, предприятиях МО наслега в 212, 213 каб. в срок до 5 мая 2009 г.

6. Редакции газеты «Энсиэли» (гл. редактор Касьянов В.Г.), Намскому филиалу ГУ НБК «Саха» (дир. Шишкин Г.П.) организовать регулярное обеспечение публикации материалов, мероприятий, посвященных организации и проведению месячника охраны труда в республиканских и местных средствах массовой информации.

7. Контроль за исполнением данного распоряжения возложить на 1 заместителя главы Слепцова Н.В.

Глава улуса А. ИЛЬИН

Поздравляем наших дорогих родителей, бабушку, дедушку ЭММУ ИВАНОВНУ, ИННОКЕНТИЯ РОМАНОВИЧА МОСКВИТИНЫХ с золотой свадьбой, отца и дедушку ИННОКЕНТИЯ РОМАНОВИЧА с юбилеем — 80-летием!

Желаем крепкого здоровья, бодрости духа.

Почетный возраст — вместе пятьдесят

Его прожить совсем не просто

Среди родных, друзей, внучат

Желаем встретить много-много лет.

Сыновья, невестки, внуки

О ДОПОЛНИТЕЛЬНЫХ СТРАХОВЫХ ВЗНОСАХ НА НАКОПИТЕЛЬНУЮ ЧАСТЬ ТРУДОВОЙ ПЕНСИИ И ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКЕ ФОРМИРОВАНИЯ ПЕНСИОННЫХ НАКОПЛЕНИЙ

Основная цель Федерального закона — стимулирование формирования пенсионных накоплений и повышение уровня пенсионного обеспечения граждан.

Закон устанавливает порядок добровольной уплаты дополнительных страховых взносов на накопительную часть трудовой пенсии гражданином, работодателем, а также предоставления государственной поддержки в виде финансирования дополнительных страховых взносов на накопительную часть трудовой пенсии из средств федерального бюджета.

Любой гражданин, постоянно или временно проживающий на территории Российской Федерации без возрастных ограничений, независимо от того работает он или нет, вправе добровольно вступить в правоотношения по обязательному пенсионному страхованию. Он вправе прекращать либо возобновлять уплату дополнительных страховых взносов, а также определять их размер.

Работодатель вправе принимать решение об уплате дополнительных страховых взносов в пользу своих работников, уплачивающих дополнительные страховые взносы на накопительную часть трудовой пенсии. Размер взносов работодателя определяется им ежемесячно в отношении каждого работника, в пользу которого уплачиваются эти взносы.

Государственная поддержка в виде финансирования предоставляется гражданам, добровольно вступившим в правоотношения по обязательному пенсионному страхованию в период с 1 октября 2008 года до 1 октября 2013 года. Срок финансирования определен в течение 10 лет, начиная с года, следующего за годом уплаты застрахованным лицом дополнительных страховых взносов.

Размер взноса на финансирование исходит из суммы дополнительных страховых взносов, уплаченной застрахованным лицом за истекший календарный год, но не может составлять более 12000 рублей в год. Иными словами, на каждую 1000 рублей, уплаченную гражданином, государство финансирует 1000 рублей, но не более 12000 рублей в год.

Дополнительные страховые взносы на накопительную часть трудовой пенсии, поступающие в Пенсионный фонд РФ, инвестируются по заявлению застрахованного лица в соответствии с Федеральным законом РФ от 24 июля 2002 года № 111-ФЗ «Об инвестировании средств для финансирования накопительной части трудовой пенсии в Российской Федерации». В этом случае государственные софинансированные суммы также

будут переводиться вместе с дополнительными страховыми взносами застрахованного лица и работодателя в управляющие компании либо негосударственный пенсионный фонд.

При добровольном вступлении в правоотношения по обязательному пенсионному страхованию следует обратить внимание на следующие основные моменты:

— права на получение трудовой пенсии остаются прежними — это обязательное наличие у застрахованного лица пятилетнего минимального страхового стажа, в противном случае застрахованное лицо не получит уплаченную сумму дополнительных страховых взносов;

— финансирование со стороны государства осуществляется при условии уплаты дополнительных страховых взносов застрахованным лицом в размере не менее 2000 рублей в год;

— дополнительные страховые взносы работодателя, уплаченные в пользу работников, не подлежат финансированию со стороны государства, однако, включаются вместе с дополнительными страховыми взносами работника в его расчетный пенсионный капитал;

— если у организации средняя численность работников за предшествующий календарный год превышает 100 человек документы (заявления и реестры застрахованных лиц) представляются организацией в территориальный орган ПФ РФ в электронной форме в соответствии с Федеральным законом от 10 января 2002 года № 1-ФЗ «Об электронной цифровой подписи»;

— в случае смерти застрахованного лица, уплаченные суммы могут передаваться правопреемникам при условии наступления смерти до назначения ему накопительной части трудовой пенсии.

Основанием добровольного вступления застрахованного лица в правоотношения по обязательному пенсионному страхованию в целях уплаты дополнительных страховых взносов на накопительную часть является его заявление. Заявления принимаются в Управление пенсионного фонда по месту жительства.

В случае если застрахованное лицо желает самостоятельно уплачивать дополнительные страховые взносы на накопительную часть трудовой пенсии:

— подает заявление лично в территориальный орган ПФ РФ;

— производит уплату дополнительных страховых взносов путем перечисления денежных средств в бюджет Пенсионного фонда РФ через кредитную организацию (банк);

— не позднее 20 дней со дня окончания квартала представляет в территориальный орган ПФ РФ копии платежных поручений с отметками кредитной организации;

— инвестирует сумму дополнительных страховых взносов и дополнительных страховых взносов, уплаченных работодателем в его пользу, за истекший квартал, подав соответствующее заявление в территориальный орган ПФ РФ.

В случае если застрахованное лицо желает уплачивать дополнительные страховые взносы на накопительную часть трудовой пенсии путем перечисления через своего работодателя:

— подает заявление работодателю и указывает в подаваемом заявлении размер ежемесячно уплачиваемого дополнительного страхового взноса. Размер может быть изменен застрахованным лицом на основании заявления;

— получает от работодателя информацию об исчисленных, удержанных и о перечисленных дополнительных страховых взносах на накопительную часть трудовой пенсии;

— инвестирует сумму дополнительных страховых взносов и дополнительных страховых взносов, уплаченных работодателем в его пользу, за истекший квартал, подав соответствующее заявление в территориальный орган ПФ РФ.

Работодатель, получивший от работника заявление о добровольном вступлении в правоотношения по обязательному пенсионному страхованию:

— в трехдневный срок направляет заявление в территориальный орган ПФ РФ по месту регистрации в качестве страхователя по обязательному пенсионному страхованию;

— осуществляет исчисление, удержание и перечисление дополнительных страховых взносов в бюджет Пенсионного фонда РФ с 1-го числа месяца, следующего за месяцем получения заявления;

— не позднее 20 дней со дня окончания квартала представляет в территориальный орган ПФ РФ ре-

естры застрахованных лиц, за которых перечислены дополнительные страховые взносы на накопительную часть трудовой пенсии, заверенные кредитной организацией, через которую осуществлялось перечисление;

— представляет работникам вместе с расчетным листком информацию об исчисленных, удержанных и о перечисленных дополнительных страховых взносах на накопительную часть трудовой пенсии.

В случае если работодатель принимает решение об уплате взносов в пользу своих работников, уплачивающих дополнительные страховые взносы на накопительную часть:

— оформляет решение отдель-

ным приказом или включает соответствующие положения в коллективный либо трудовой договор;

— ежемесячно определяет размер взносов в отношении каждого работника, в пользу которого уплачиваются взносы;

— перечисляет в бюджет Пенсионного фонда РФ дополнительные страховые взносы в пользу работников в порядке с сроки, которые установлены Федеральным законом от 15 декабря 2001 года № 167-ФЗ «О обязательном пенсионном страховании в Российской Федерации»;

— не позднее 20 дней со дня окончания квартала представляет в территориальный орган ПФ РФ реестры застрахованных лиц, за которых перечислены дополнительные страховые взносы на накопительную часть трудовой пенсии, заверенные кредитной организацией, через которую осуществлялось перечисление.

Отдел персонифицированного учета УПФ РФ
в Намском улусе

Скидка 15%

Вторые очки бесплатно!

ТК «Кристалл»,
пр. Ленина, 35 (ост. «Туймаада»).

Тел. 722-663.

